

Vysoká škola technická a ekonomická

v Českých Budějovicích

**Nauka o podniku – pro magisterské
studium**

Studijní opora pro kombinovanou formu studia

Garant: doc. Ing. Eva Rosochatecká, CSc.

Ústav podnikové strategie

Katedra ekonomiky

Autor: doc. Ing. Eva Rosochatecká, CSc.

Obsah

1	Anotace.....	3
2	Příprava na přednášky	7
2.1	Specifické ekonomiky.....	7
2.2	Průmyslová výroba – dobývání nerostných surovin, zpracovatelský průmysl, výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody.....	10
2.3	Zemědělství – zvláštnosti zemědělské výroby.....	13
2.4	Lesní podniky – obnova a ochrana lesa, těžba dřeva, významné činnosti.....	18
2.5	Stavebnictví – zvláštnosti oproti průmyslové výrobě.....	22
2.6	Podniky infrastruktury – doprava, byty, škola, výzkumné organizace, energetický systém, vodohospodářství	26
2.7	Bankovní podniky – rizikovost, bankovní dohled, pojištění vkladů, kapitálová přiměřenost, povinná rezerva.....	30
2.8	Bankovní podniky – zákon o bankách, základní funkce, zvláštnosti bankovního účetnictví, bankovní produkty.....	34
2.9	Obchodní podniky a podniky cestovního ruchu.....	39
2.10	Ekonomika a podnikání ve zdravotnictví.....	43
2.11	Ekonomika neziskových organizací – základní formy nevládních neziskových organizací.....	47
2.12	Ekonomika neziskových organizací – financování nevládních neziskových organizací v ČR.....	51
2.13	Aktuální otázky podnikatelského sektoru	55

1 Anotace

Období	1. semestr/ 1. ročník
Název předmětu	Nauka o podniku – pro magisterské studium
Vyučovací jazyk	český
Garant předmětu	doc. Ing. Eva Rosochatecká, CSc.
Garanční ústav	Ústav podnikové strategie
Katedra	Katedra ekonomiky
Vyučující (přednášející)	Doc. Ing. Eva Rosochatecká, CSc. Doc. Ing. Eva Ružinská, PhD., MBA
Vyučující (cvičící)	---
Ukončení předmětu	zkouška
Poznámka k ukončení	Úspěšnost absolvování závěrečného testu minimálně na 70 %
Rozsah	2/0
Počet kreditů	3
Cíle předmětu	Cílem předmětu je naučit studenty charakterizovat podniky specifických ekonomik z hlediska předmětu činnosti, stupně zpracování, výrobního množství, velikosti a tyto jednotlivé typy podniků umět specifikovat pohledem jejich struktury, zvláštností a podílu na HDP. Zvláštní pozornost je věnována specifikům společností působících ve vybraných oblastech a aktuálním otázkám podnikatelského sektoru.
Výstupy z učení	Po úspěšném absolvování předmětu student: 8.1 definuje základní znaky jednotlivých podniků v rámci specifických ekonomik, 8.2 popíše problémy jednotlivých typů specifických ekonomik, 8.3 vysvětlí možné dopady ve vztahu podílu na celkové HDP typů specifických ekonomik, 8.4 popíše a kvantifikuje hlavní cíle specifických ekonomik (zvláštnosti zemědělské výroby), 8.5 dekomponuje dopady opatření do jednotlivých oblastí specifických ekonomik, 8.6 rozumí nápravným opatřením v oblastech specifických ekonomik.
Osnova předmětu	<u>Přednášky</u> 1. Specifické ekonomiky. (8.2) 2. Průmyslová výroba – dobývání nerostných surovin, zpracovatelský průmysl, výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody. (8.1, 8.2)

	<p>3. Zemědělství – zvláštnosti zemědělské výroby. (8.1, 8.2, 8.5, 8.6)</p> <p>4. Lesní podniky – obnova a ochrana lesa, těžba dřeva, významné činnosti. (8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 8.6)</p> <p>5. Stavebnictví – zvláštnosti oproti průmyslové výrobě. (8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 8.6)</p> <p>6. Podniky infrastruktury – doprava, byty, škola, výzkumné organizace, energetický systém, vodohospodářství. (8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 8.6)</p> <p>7. Bankovní podniky – rizikovost, bankovní dohled, pojištění vkladů, kapitálová přiměřenost, povinná rezerva. (8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 8.6)</p> <p>8. Bankovní podniky – zákon o bankách, základní funkce, zvláštnosti bankovního účetnictví, bankovní produkty. (8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 8.6)</p> <p>9. Obchodní podniky a podniky cestovního ruchu. (8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.6)</p> <p>10. Ekonomika a podnikání ve zdravotnictví. (8.2, 8.3, 8.4, 8.6)</p> <p>11. Ekonomika neziskových organizací – základní formy nevládních neziskových organizací. (8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 8.6)</p> <p>12. Ekonomika neziskových organizací – financování nevládních neziskových organizací v ČR. (8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 8.6)</p> <p>13. Aktuální otázky podnikatelského sektoru. (8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 8.6)</p>																													
Organizační formy výuky	přednáška																													
Komplexní výukové metody	frontální výuka výuka podporovaná multimediálními technologiemi																													
Studijní zátěž	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Aktivita</th> <th colspan="2">Počet hodin za semestr</th> </tr> <tr> <th>Prezenční forma</th> <th>Kombinovaná forma</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Příprava na závěrečný test</td> <td>20</td> <td>32</td> </tr> <tr> <td>Příprava na průběžný test</td> <td>10</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Příprava na přednášky</td> <td>20</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Příprava na seminář, cvičení, tutoriál</td> <td>0</td> <td>16</td> </tr> <tr> <td>Účast na přednáškách</td> <td>26</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Účast na semináři/cvičeních/tutoriálu/exkurzi</td> <td>0</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Účast na testech (průběžném a závěrečném)</td> <td>2</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Celkem:</td> <td>78</td> <td>78</td> </tr> </tbody> </table>	Aktivita	Počet hodin za semestr		Prezenční forma	Kombinovaná forma	Příprava na závěrečný test	20	32	Příprava na průběžný test	10	20	Příprava na přednášky	20	0	Příprava na seminář, cvičení, tutoriál	0	16	Účast na přednáškách	26	0	Účast na semináři/cvičeních/tutoriálu/exkurzi	0	8	Účast na testech (průběžném a závěrečném)	2	2	Celkem:	78	78
Aktivita	Počet hodin za semestr																													
	Prezenční forma	Kombinovaná forma																												
Příprava na závěrečný test	20	32																												
Příprava na průběžný test	10	20																												
Příprava na přednášky	20	0																												
Příprava na seminář, cvičení, tutoriál	0	16																												
Účast na přednáškách	26	0																												
Účast na semináři/cvičeních/tutoriálu/exkurzi	0	8																												
Účast na testech (průběžném a závěrečném)	2	2																												
Celkem:	78	78																												
Metody hodnocení a jejich poměr	Průběžný test – 30 % Závěrečný test – 70 %																													
Podmínky pro úspěšné	Hodnocení předmětu se skládá z průběžného hodnocení (30 – 0 bodů) a z písemné zkoušky (70 – 0 bodů). Celková klasifikace je součtem bodů z																													

absolvování předmětu včetně jejich hodnocení	průběžného hodnocení a písemné zkoušky. Celková klasifikace předmětu, tj. body z písemné zkoušky (70 - 0) + body z průběžného hodnocení (30 - 0 bodů): A 100 – 90, B 89,99 – 84, C 83,99 – 77, D 76,99 – 73, E 72,99 – 70, FX 69,99 – 30, F 29,99 - 0.
Informace učitele	Účast na výuce ve všech formách řeší samostatná vnitřní norma VŠTE (Evidence docházky studentů na VŠTE). Pro studenty prezenční formy studia je na seminářích a cvičeních povinná 70% účast.
Literatura povinná	<p>DUŠEK, J., 2017. <i>Elektronická evidence tržeb v přehledech</i>. 2. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-9662-3.</p> <p>MULAČOVÁ, V. et al., 2013. <i>Obchodní podnikání ve 21. století</i>. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4780-4.</p> <p>SYNEK, M. et al., 2015. <i>Podniková ekonomika</i>. 6. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-274-8.</p> <p>VOCHOZKA, M. et al., 2012. <i>Podniková ekonomika</i>. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4372-1.</p> <p>ČESKO, 2012. Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012, občanský zákoník. In: <i>Sbírka zákonů České republiky</i>. Částka 33.</p> <p>ČESKO, 1992. Zákon č. 21 ze dne 20. prosince 1991 o bankách. In: <i>Sbírka zákonů České republiky</i>. Částka 5.</p> <p>ČESKO, 2004. Zákon č. 235 ze dne 1. dubna 2004 o dani z přidané hodnoty. In: <i>Sbírka zákonů České republiky</i>. Částka 78, s. 4946-5004.</p>
Literatura doporučená	<p>BARTUNEK, J. a V. VALA, 2014. <i>Ekonomika lesního hospodářství</i>. Brno: Mendelova univerzita v Brně.</p> <p>OCHRANA, F. et al., 2010. <i>Veřejný sektor a veřejné finance. Financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit</i>. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3228-2.</p> <p>ŠEDIVÝ, M. a O. MEDLÍKOVÁ, 2017. <i>Úspěšné neziskové organizace</i>. 3. aktual. a rozšíř. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-9261-8.</p>
Webové stránky	
Publikační činnost	<p><u>Garant předmětu a přednášející (doc. Ing. Eva Rosochatecká, CSc.)</u> SMUTKA, L., M. STEININGER, M. MAITAH a E. ROSOCHATECKÁ, 2013. Development in consumer food prices on the Czech market in the context of food prices on the EU and world markets. <i>Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis</i>. 61(7), 2737-2755. ISSN 1211-8516.</p> <p>SMUTKA, L., M. STEININGER, M. MAITAH, E. ROSOCHATECKÁ, A. BELOVÁ a N. SALIM, 2013. Retail food prices in the Czech Republic - the influence of selected factors. <i>Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis</i>. 61(2), 481-492. ISSN 1211-8516.</p>

	<p>BELOVÁ, A., L. SMUTKA, E. ROSOCHATECKÁ a A. BAZINA, 2012. Competitiveness of Domestic Production of Poultry Meat on the EU Market and on the World Market. <i>AGRIS on-line Papers in Economics and Informatics</i>. 4(4), 11-25. ISSN 1804-1930.</p> <p>SMUTKA, L., M. STEININGER, E. ROSOCHATECKÁ a A. BELOVÁ, 2012. ANALÝZA CEN POTRAVIN V ČESKÝCH RETAILOVÝCH ŘETĚZCÍCH. <i>Acta Universitatis Bohemiae Meridionales</i>. 15(2/2012), 1-15. ISSN 1212-3285.</p> <p>ROSOCHATECKÁ, E., a L. SMUTKA, 2011. The impact of global trends on Czech trade in agrarian and foodstuff products. <i>Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis</i>. 59(4), 287-294. ISSN 1211-8516.</p> <p><u>Přednášející (doc. Ing. Eva Ružinská, PhD., MBA)</u></p> <p>RUŽINSKÁ, E. et al., 2014. <i>Risk substances in woodworking industry - Ecotechnical methods of effective separation</i>. Warszawa: Wydawnictwo SGGW. ISBN 978-83-7583-591-5.</p> <p>RUŽINSKÁ, E. et al., 2015. Modified method of evaluation the effect of the protection retardant coatings applied on the surface of the wooden building construction. <i>Materials Science Forum</i>. 818(-), 194-197. ISSN 1662-9752.</p> <p>PAJUN, M., I. MARKS, M. KORINTUŠOVÁ, V. HAGARA, E. RUŽINSKÁ a M. ĐURKOVIČOVÁ ĐURIANOVÁ, 2016. <i>The economic prosperity, management and social possibilities of HNA: monograph</i>. Brno: Tribun EU. ISBN 978-80-263-1064-8.</p> <p>RUŽINSKÁ, E., 2018. ACTUAL INNOVATION TRENDS OF THE EDUCATON OF ECONOMIC SUBJECTS IN SECONDARY SCHOOLS. <i>Mladá veda</i>. 6(1), 25-35. ISSN 1339-3189.</p> <p>RUŽINSKÁ, E., 2017. Product Innovations in the Manufacturing Processes of Special Composites. <i>Littera Scripta</i>. 2(2), 95-109. ISSN 1805-9112.</p>
Témata diplomových prací	<p>Dopad ekonomické krize na ekonomiku a vedení společnosti Vliv dotací na konkurenceschopnost podniku Analýza nákladových kalkulací podnikatelského subjektu a jejich optimalizace</p>

2 Příprava na přednášky

2.1 *Specifické ekonomiky*

Klíčová slova

kategorizace výrobních podniků, podniky výrobních typů, podniky organizačních typů výroby, velký podnik, malý podnik, střední podnik

Cíle kapitoly

Cílem kapitoly je seznámit studenty se základními pojmy specifických ekonomik, vysvětlit různá hlediska členění podniků, objasnit základní problémy podniků v kontextu specifických ekonomik.

Výstupy z učení

- 8.2 popíše problémy jednotlivých typů specifických ekonomik

Abstrakt

Základním objektem podnikového hospodářství je podnik, jenž je definován jako výrobní hospodářství a v něm probíhající proces vyhotovování výkonů a jejich prodeje. Toto obecné vymezení zahrnuje širokou škálu různorodých hospodářských jednotek, jež lze třídit dle různých znaků, na jejichž základě je možné vymezit různé typologické skupiny podniků. Existují různá hlediska členění podniků: členění podniků podle hospodářských odvětví a sektorů na podniky primárního, sekundárního, terciárního a kvartálního sektoru, podle druhu výkonů se podniky člení na podniky výrobní a podniky poskytující služby, podle způsobu zhotovování výkonů existují podniky výrobních typů a organizačních typů výroby, podle převládajícího výrobního faktoru se podniky dělí na pracovně intenzivní, kapitálově intenzivní a materiálově intenzivní, podle velikosti podniku na malé, střední a velké podniky, podle závislosti na stanovišti se podniky člení na podniky závislé na surovině, energii, pracovní síle a odbytu, a podle pohyblivosti se podniky člení na podniky zcela vázané na stanoviště, z části vázané na stanoviště a cestující podniky. Podrobněji lze podniky členit dle jejich příslušnosti k hospodářským odvětvím. V takovém případě je třeba hospodářským odvětvím rozumět část národního hospodářství, jež produkuje určitou skupinu stejných či

podobných výrobků nebo služeb. V členění podle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) se ve statistických přehledech České republiky sledují hospodářská odvětví.

Svaz průmyslu a dopravy České republiky preferuje jako hlavní kritérium členění podniků počet zaměstnanců a velikost ročního obrátu. Dle tohoto kritéria se podniky dělí na malé, střední a velké podniky. Nejpoužívanějším kritériem kategorizace podniků v Evropské unii je ukazatel počtu pracovníků, podle kterého se podniky rozdělují na mikropodniky, malé podniky, střední podniky a velké podniky. Členění podniků dle statistického úřadu Evropské unie (Eurostat) dělí podniky do tří skupin dle počtu zaměstnanců: na malé, střední a velké podniky. Jednotlivé skupiny podniky mají své výhody a nevýhody. Mezi přednosti velkých podniků patří např. snadnější přístup k úvěrovému financování, možnost nákupu ve velkém za výhodnějších cenových podmínek, možnost prodeje na obchodní úvěr, velký objem výroby dovoluje vyrábět s nižšími výrobními náklady a získávat tak konkurenční výhodu, možnost zřízení vlastního vývojového oddělení.

Nevýhodou velkých podniků je prodražení výroby z důvodu většího rozsahu správních povinností, pomalejší reakce na změny trhu, vrcholové vedení se vzdaluje od pracovníků na nižších stupních, růst přepravních nákladů při expanzi na další trhy. Nevýhody velkých podniků představují výhody malých a středních podniků a naopak.

Studijní literatura

Povinná literatura

SYNEK, M. et al., 2015. *Podniková ekonomika*. 6. přepr. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-274-8. (s. 335-337)

VOCHOZKA, M. et al., 2012. *Podniková ekonomika*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4372-1. (s. 37, s. 489-504)

Zdroj využitý pro účely kategorizace podniků:

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU, 2013. *Koncepce podpory malých a středních podnikatelů na období let 2014-2020* [online]. 26. 3. 2013, [cit. 9. 11. 2017].

Dostupné z: https://www.mpo.cz/cz/podnikani/male-a-stredni-podnikani/studie-a-strategicke-dokumenty/koncepce-podpory-malych-a-strednich-podnikatelu-na-obdobi-let-2014_2020--119071/

Kontrolní otázky

1. Klasifikujte odvětví národního hospodářství.
2. Klasifikujte podniky dle sektorů.
3. Klasifikujte podniky dle druhů výkonů.
4. Klasifikujte podniky dle převládajícího výrobního faktoru.
5. Klasifikujte podniky dle velikosti.
6. Klasifikujte podniky dle doporučujících kritérií Evropské unie.
7. Charakterizujte výhody a nevýhody velkých podniků.
8. Charakterizujte výhody a nevýhody malých a středních podniků.
9. Klasifikujte podniky dle závislosti na stanovišti.
10. Klasifikujte podniky dle pohyblivosti.

Zajímavosti z dané problematiky

Odkaz na webové stránky Českého statistického úřadu a jeho upřesnění představ o otevřenosti české ekonomiky:
https://www.czso.cz/csu/czso/statistika_upresnuje_predstavy_o_otevrenosti_ceske_ekonomiky

Příklad dobré nebo špatné praxe

Financování malých a středních podniků

Vládou České republiky byla schválena Koncepce podpory malých a středních podniků pro období let 2014 - 2020. Uvedená koncepce je financována z fondů Evropské unie, zejména Evropského fondu pro regionální rozvoj (jehož úkolem je snižování regionálních rozdílů napříč celou Evropskou unií) či Evropského sociálního fondu (jehož činnost se zaměřuje na poskytování podpory neinvestičních projektů). Financování Koncepce je samozřejmě podporováno rovněž národními prostředky, především státním rozpočtem. Národní finanční prostředky jsou použity tam, kde není možné použít finanční prostředky z evropských fondů. Posledním zdrojem financování Koncepce je přímé využití finančních prostředků z unijních programů Evropské unie pocházejících z rozpočtu Evropské unie.

2.2 Průmyslová výroba – dobývání nerostných surovin, zpracovatelský průmysl, výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody

Klíčová slova

průmysl, energetika, přirozený monopol, vodní hospodářství

Cíle kapitoly

Cílem kapitoly je seznámit studenty s pojmy souvisejícími s průmyslovou výrobou, objasnit kategorizaci podniků zařazovaných do průmyslu a vysvětlit typologii výroby.

Výstupy z učení

- 8.1 definuje základní znaky jednotlivých podniků v rámci specifických ekonomik
- 8.2 popíše problémy jednotlivých typů specifických ekonomik

Abstrakt

Průmysl představuje v České republice hlavní odvětví národního hospodářství. Do průmyslu jsou zařazovány tři skupiny podniků: dobývání nerostných surovin, zpracovatelský průmysl a výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody. Členění podle tzv. klasifikace ekonomických činností CZ-NACE, která nahradila klasifikaci OKEČ, a vytváří základ pro komparaci statistických dat v různých ekonomických oblastech (např. v zemědělství, ve výrobě, atd.). Prvovýrobní produkce představuje těžbu uhlí, ropy a zemního plynu, železných a neželezných rud, kamenolomy apod. Zpracovatelský průmysl přeměňuje vytěžené nerostné suroviny ve finální výrobky. Zpracovatelský průmysl zahrnuje průmysl potravinářský, textilní, oděvní, strojírenský, elektronický, elektrotechnický, hutnický, dřevozpracující, chemický a další.

Průmysl se člení na těžký a lehký průmysl. Těžký průmysl zahrnuje odvětví zabývající se výrobou velkých investičních statků, lehký průmysl tvoří odvětví zabývající se výrobou lehkého a malého zboží. Jedním z nejvýznamnějších odvětví českého hospodářství je strojírenství zaměřené na výrobu strojů a jiných zařízení, hutnictví, které dodává výrobky pro stavebnictví, strojírenství a další odvětví. Důležitou pozici zaujímá také chemický průmysl. Pro spotřební průmysl je typický průmysl textilní a oděvní.

Odvětví energetiky zahrnuje tři energetické soustavy, a to elektroenergetickou, teplárenskou a plynárenskou. Specifikem tohoto odvětví je, že zahrnuje neskladovatelné výrobky. Hlavní energetické zdroje České republiky jsou fosilní paliva, zejména uhlí, ropa a zemní plyn, jaderná energetika a energie vodních toků, které jsou neobnovitelnými zdroji. Zvláštní formou energie je elektřina, produkovaná tepelnými, vodními a ostatními elektrárnami.

Součástí průmyslových odvětví je také vodní hospodářství, jehož úkolem je zajišťování dostatku vody pro obyvatelstvo a národního hospodářství. Vodovody a kanalizace jsou přirozeným monopolem, proto existuje vodní zákon, jenž ochraňuje zájmy fyzických a právnických osob před zneužitím tohoto postavení.

Základním prvkem prostorového uspořádání podniku je pracoviště, na kterém kde jsou vykonávány určité pracovní úkoly. Pracoviště jsou dále členěna na jednotlivé dílny. Existují i kombinovaná pracoviště. Jednotlivé dílny vytváří provozy. Provozy soustředěné v jednom místě vytváří závod, více závodů tvoří podnik. Toto uspořádání je charakteristické pro velké podniky. Malé a střední podniky některé stupně vypouští.

Studijní literatura

Povinná literatura

SYNEK, M. et al., 2015. *Podniková ekonomika*. 6. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-274-8. (s. 337-344)

Zdroj využitý pro účely popisu průmyslových odvětví:

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU, 2017. *Panorama zpracovatelského průmyslu ČR 2016* [online]. 9. 10. 2017, [cit. 9. 11. 2017]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/prumysl/zpracovatelsky-prumysl/panorama-zpracovatelskeho-prumyslu/panorama-zpracovatelskeho-prumyslu-cr-2016--232399/>

Kontrolní otázky

1. Charakterizujte zvláštnosti průmyslu a energetiky.
2. Charakterizujte průmyslové podniky z hlediska typu výroby, podle velikosti a stupně zpracování vyráběných statků.
3. Jaké zvláštnosti se vyskytují v energetickém průmyslu?
4. V čem spočívá specifčnost ve výrobě elektřiny?
5. Jaký je rozdíl mezi lehkým a těžkým průmyslem?

6. Jaké typy výroby odborná literatura rozlišuje?
7. Jaké výrobní procesy zahrnují průmyslové podniky?
8. V čem spočívá chemizace hospodářství?
9. Jaké činnosti lze zařadit do prvovýroby?
10. Jaký je hlavní úkol vodního hospodářství?

Zajímavosti z dané problematiky

Odkaz na webové stránky Českého statistického úřadu a údaje ze 7. 12. 2017 týkající se indexu průmyslové produkce, tržbách z průmyslové činnosti, nových průmyslových zakázkách, atd.: https://www.czso.cz/csu/czso/pru_cr

Příklad dobré nebo špatné praxe

Vliv průmyslu na životní prostředí

Průmysl, tj. průmyslová výroba, se poprvé objevila ve Velké Británii v 18. století. Od té doby se výrazným způsobem začalo měnit i životní prostředí, protože každé průmyslové odvětví svým způsobem životní prostředí ovlivňuje:

- těžba nerostných surovin ovlivňuje změny zemského povrchu tím, že se vlivem hlubinné těžby propadá půda, mizí kopce, vznikají „místa bez života“, stavěním ropných polí dochází k zastavování krajiny, vlivem těžby drahých kamenů dochází ke vzniku hlubokých jam, těžba dřeva v tropických lesích způsobuje mýcení a vypalování lesů,
- negativní vliv na životní prostředí má i energetika, např. tepelné elektrárny moří vzduch popílkem a jinými látkami, a jsou jednou z příčin vzniku tzv. kyselých dešťů, sluneční elektrárny ubírají zemědělcům půdu a jaderné elektrárny řeší problémy s ukládáním jaderného odpadu,
- rizikem pro životní prostředí je také průmysl chemický, díky němuž se do vod dostávají těžké kovy. Velký problém představuje likvidování toxických odpadů, které bývají často nelegálně odváženy do moře,
- cementárny zatěžují své okolí zvýšenou prašností, potravinářský průmysl zatěžuje své okolí zápachem, papírny a textilní průmysl znečišťují vody, hutě a strojírenství zatěžují své okolí hlukem. Továrny s nedostatkem skládek svůj problém řeší ukládáním odpadů na břehy moří, čímž vznikají nevábné plovoucí ostrovy odpadků na mořích a oceánech.

2.3 Zemědělství – zvláštnosti zemědělské výroby

Klíčová slova

zemědělská výroba, zemědělský podnik, rostlinná výroba, živočišná výroba

Cíle kapitoly

Cílem kapitoly je seznámit studenty se zvláštnostmi zemědělské výroby oproti výrobě průmyslové, objasnit specifika zemědělské výroby a vysvětlit základní pojmy související s danou problematikou.

Výstupy z učení

- 8.1 definuje základní znaky jednotlivých podniků v rámci specifických ekonomik
- 8.2 popíše problémy jednotlivých typů specifických ekonomik
- 8.5 dekomponuje dopady opatření do jednotlivých oblastí specifických ekonomik
- 8.6 rozumí nápravným opatřením v oblastech specifických ekonomik

Abstrakt

Zemědělství a potravinářská výroba je považována za tradiční odvětví českého hospodářství. Zemědělství představuje kvalifikované obdělávání půdy za účelem získávání úrody (rostlinná výroba), chov hospodářských zvířat (živočišná výroba), včetně souvisejících činností. Zemědělská výroba je realizována prostřednictvím zemědělských podniků. Zvláštností zemědělské výroby je jeho velká závislost na přírodních podmínkách – musí se permanentně přizpůsobovat nárokům živých organismů, z důvodu různé úrodnosti půdy dosahují podnikatelské subjekty rozdílné výsledky, náklady na zemědělskou výrobu zvyšují náklady na dopravu a manipulaci s materiálem, přírodní procesy v zemědělské výrobě jsou obtížně ovlivnitelné.

Hlavním výrobním faktorem rostlinné výroby půda, která je využívána k pěstování rostlinných produktů určených k přímému prodeji na trhu anebo k jejich dalšímu zpracování v zemědělském podniku. Půda se dělí na ornou půdu, travní porosty a trvalé kultury. Půda se podle klimatických podmínek zařazuje do pěti výrobních oblastí, a to kukuřičné, řepařské, bramborářské, bramborářsko-ovesné a horské. Základním ukazatelem využívání zemědělské půdy je hektarový výnos, což je poměr sklizně a sklizňové plochy.

Úkolem živočišné výroby je výroba plnohodnotných živočišných produktů. Mezi hlavní činnosti patří chov hospodářských zvířat pro výrobu masa, mléka, vajec a dalších produktů. Mezi vedlejší produkty patří kůže, peří, vlna, apod. Ukazatelem chovu hospodářských zvířat je objem produkce na 1 ha zemědělské půdy. Mezi důležité ukazatele v živočišné výrobě patří ukazatel užitkovosti hospodářských zvířat (např. průměrná roční dojivost mléka 1 krávy, průměrná snáška vajec 1 slepice, apod.). Z celkového počtu pracovníků hospodářů jako samostatně hospodařící rolníci a soukromé obchodní společnosti 75 %, v družstevní formě hospodaří 25 %, zbytek hospodaří v ostatních formách.

V zemědělství pracuje 2,2 % všech pracovníků národního hospodářství, čímž se Česká republika blíží Rakousku a Německu. Na tvorbě HDP se tyto pracovníci podílí necelými 3 %. Varovným signálem je pro Českou republiku úbytek orné půdy, zatímco pozemky evidované v katastrech nemovitostí jako trvalé travní porosty narůstají.

V posledních letech se objevilo ekologické zemědělství, které představuje legislativně zakotvený systém s poměrně přísně nastavenými a kontrolovanými pravidly. Kontrolou dodržování těchto pravidel se zabývá v České republice Ministerstvo zemědělství. Ekologická produkce dokládá, že je schopna zajistit dostatečné výnosy i v období, kdy nejsou klimatické změny příznivé.

Studijní literatura

Povinná literatura

ČESKO, 2012. Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 33. (s. 1026-1365)

SYNEK, M. et al., 2015. *Podniková ekonomika*. 6. přepr. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-274-8. (s. 344-349)

Zdroje využité pro účely objasnění zvláštností zemědělské výroby

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, *Zemědělská výroba* [online]. [cit. 12. 11. 2017]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/>

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, *Rostlinná výroba* [online]. [cit. 12. 11. 2017]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/rostlinna-vyroba/>

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, *Živočišná výroba* [online]. [cit. 12. 11. 2017]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/zivocisna-vyroba/>

Kontrolní otázky

1. Charakterizujte zvláštnosti zemědělství.
2. Charakterizujte zemědělské podniky z hlediska typu výroby, podle velikosti a stupně zpracování vyráběných statků.
3. V čem spočívá transformace české ekonomiky?
4. V čem spočívají zvláštnosti zemědělské výroby oproti výrobě průmyslové?
5. V čem spočívají zvláštnosti ekonomiky zemědělské výroby?
6. Charakterizujte rostlinnou výrobu.
7. Charakterizujte živočišnou výrobu.
8. Vyjmenujte hlavní výnosy a náklady zemědělských podniků.
9. Jaké proměny nastaly v zemědělské výrobě po roce 1989?
10. Charakterizujte ekologické zemědělství.

Zajímavosti z dané problematiky

Odkaz na webové stránky ministerstva zemědělství týkající se importu do České republiky a exportu potravin z České republiky: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/>

Příklad dobré nebo špatné praxe

Porovnání podmínek pro podnikání v zemědělství v České republice a ve Francii

Zahájení podnikání v zemědělské výrobě nasimulujeme na příkladu dvou zemědělců, jejich charakteristika je následující: Jméno: Josef (ČR), Joseph (FR), Věk: oba 29 let, Stav: Josef je svobodný, Joseph žije s partnerkou, Vzdělání: oba všeobecné gymnázium, Motivace: nemohou nalézt práci ve městě. Předpokládáme, že jejich finanční situace jim umožňuje koupi menšího hospodářství, nicméně koupi půdy, zvířat a potřebného zařízení budou financovat bankovním úvěrem.

Podmínky pro zahájení zemědělské činnosti

Vykonávání zemědělské činnosti je v obou zemích podmíněno získáním potřebného oprávnění, které je nezbytné zejména za situace, chce-li zemědělec usilovat o získání finanční podpory z fondu EU. Josef tedy musí být „zemědělským podnikatelem“ a Joseph musí dosáhnout určité „profesní kapacity“. Ve Francii jsou na zemědělce kladeny větší nároky v oblasti dosaženého vzdělání, střední odborné vzdělání musí být zakončeno povinnou stáží, pokud ta chybí, začínající zemědělec si ji musí doplnit, zatímco v ČR

postačuje, aby zemědělec získal ukončené střední odborné vzdělání v zemědělském oboru nebo aby byl absolventem rekvalifikačního kurzu, popř. musí prokázat 5-letou praxi v oboru. Ani Josef ani Joseph podmínky nesplňují. Zatímco Josefovi stačí absolvování 150hodinového rekvalifikačního kurzu k získání odborné způsobilosti, Josephova cesta k dosažení potřebného odborného vzdělání bude delší.

Závěr: ve Francii jsou na profesní vzdělávání žadatelů o získání oprávnění k provádění zemědělské činnosti kladeny vyšší nároky s tím, že odbornější vzdělání žadatele kladně ovlivní i výši přidělované dotace. Oproti tomu v ČR dosažené vzdělání výši přidělené dotace neovlivňuje.

Koupit či pronajmout si pozemek k provozování činnosti?

Ve Francii i v ČR si většina zemědělců pozemky pronajímá, a to zejména s ohledem na vysokou cenu pozemků, i když v ČR je zemědělská půda v porovnání s ostatními evropskými zeměmi relativně levná. V posledních letech je patrné snažení ČR o rozhybání trhu s půdou spočívající ve snížení pronajímané půdy a umožnit zemědělcům jejich koupi. Z důvodu rostoucích cen pozemků by bylo vhodné, aby se Josef prostřednictvím Pozemkového půdního fondu pokusil o koupi pozemků ve vlastnictví státu a aby s nákupem pozemků dlouho neotálel, neboť cena pozemků bude vzrůstat.

Ve Francii je minimální doba pronájmu zemědělských pozemků stanovena na 9 let, oproti tomu v ČR žádné takové omezení neexistuje, proto mají čeští zemědělci a vlastníci pozemků větší volnost při uzavírání nájemních a pachtovních smluv.

Ve Francii spravuje a kontroluje trh s půdou agentura, kterou by bylo vhodné, aby využil Joseph při hledání vhodných pozemků. Z důvodu vysokých cen pozemků by bylo vhodnější, kdyby si Joseph uvedené pozemky pronajal a případnou koupi pozemků odložit až na dobu, kdy bude mít dostatek finančních prostředků. Dle francouzského práva má navíc Joseph k pozemkům předkupní právo pro případ, kdyby se je jejich vlastník rozhodl prodávat.

Závěr: Na rozdíl od Francie není trh se zemědělskou půdou nijak regulován, a proto mají vlastníci pozemků a zemědělci větší volnost při uzavírání nájemních a pachtovních smluv, a také při navazování prodejních vztahů.

Daňové prostředí

Podnikatelské prostředí je významným způsobem ovlivňováno daňovým systémem. Např. daňové úlevy zemědělci uplatňují u daní z příjmů, příspěvků na sociální zabezpečení, u majetkových daní, u daní z vozidel, atd. Ve Francii si zemědělci během prvních pěti let podnikání mohou snížit daňový základ až o 50 %, v uvedené době jsou také osvobozeni od

povinnosti odvádění sociální příspěvky, taktéž je jim snížena pozemková daň. Daňový systém ČR je proti tomu francouzskému velmi skromný.

Závěr: oproti ČR poskytuje francouzský daňový systém začínajícím zemědělcům více daňových úlev a zvýhodnění.

2.4 Lesní podniky – obnova a ochrana lesa, těžba dřeva, významné činnosti

Klíčová slova

určený majetek, hospodářské lesy, ochranné lesy, lesy zvláštního určení, lesy s vysokým hospodářským potenciálem, lesy s nedostatečným hospodářským potenciálem

Cíle kapitoly

Cílem této kapitoly je seznámit studenty s úlohou lesů, kategorizací lesních pozemků a specifiky lesního hospodářství, objasnit produkční a mimoprodukční funkci lesů.

Výstupy z učení

- 8.1 definuje základní znaky jednotlivých podniků v rámci specifických ekonomik
- 8.2 popíše problémy jednotlivých typů specifických ekonomik
- 8.3 vysvětlí možné dopady ve vztahu podílu na celkové HDP typů specifických ekonomik
- 8.4 popíše a kvantifikuje hlavní cíle specifických ekonomik (zvláštnosti zemědělské výroby)
- 8.5 dekomponuje dopady opatření do jednotlivých oblastí specifických ekonomik
- 8.6 rozumí nápravným opatřením v oblastech specifických ekonomik

Abstrakt

Lesnictví se zabývá zakládáním, obnovou, ochranou lesa, těžbou dřeva, chovem a ochranou lesní zvěře. Pro Českou republiku mají lesy zásadní význam, neboť tvoří přibližně jednu třetinu celkové rozlohy jejího území a plocha lesů se rok od roku zvyšuje.

Hlavní produkční funkce lesa je těžba dřeva, mimoprodukční funkce spočívá v účincích lesa na životní prostředí, tělesní a duševní zdraví. Les funguje jako regulátor teplotních a vlhkostních poměrů v půdě i v ovzduší, jenž ovlivňuje klimatické podmínky, srážky a koloběh vody v přírodě. Les zpevňuje půdu kořeny stromů, čímž zabraňuje sesuvům půdy, odvádí větrem, odplavování půdy, ve vyšších nadmořských výškách lesy zabraňují pohybu sněžných lavin. Les slouží k relaxaci, sportu, rekreaci, k estetickým a zdravotním potřebám

průmyslových oblastí a velkých měst. Na tvorbě HDP se lesy podílí necelým 1 %, což je zanedbatelný podíl.

Podle toho, která z funkcí lesa převažuje, lze rozlišovat:

- *hospodářské lesy* – jsou využívány jako zdroj dřevní hmoty, jež se získává těžbou a pěstěním dřeva podle základních zásad lesního hospodářství. Tento typ lesů je v České republice nejrozšířenější, protože tvoří bezmála 78,3 % celkové plochy lesů,
- *ochranné lesy* – pod tímto označením se skrývají větrolamy, ochranné lesní pásy či jiné lesní porosty, jež chrání zemědělské pozemky před místním zrychlením větrů, povodněmi, lavinami, regulují oběh vody, zpevňují břehy vodních nádrží apod., tvoří z celkové plochy lesů téměř 2,9 %,
- *lesy zvláštního určení* – jedná se o lesy, které chrání vodní zdroje v pásmech léčivých a minerálních vod, lázeňské lesy, lesy rekreační, lesy s klimatickou funkcí, krajínotvornou funkcí, funkcí ochrany vod a funkcí ochrany půdy. Velkou část těchto lesů tvoří lesy národních parků (v České republice se jedná o 4 národní parky – NP Šumava, KRNAP, NP České Švýcarsko a NP Podyjí) a 809 přírodních rezervací. Z celkové plochy lesů tvoří lesy zvláštního určení téměř 18,8 %,
- *lesy s vysokým hospodářským potenciálem* – jedná se o lesní porosty, jež se vyskytují ve specifických podmínkách, přičemž jejich výsledkem je tvorba ozvučeného dřeva (rezonanční porosty). Dále sem řadíme cenné listnaté dřeviny, např. třešeň, jeřáb, ořešák, lípa, jasan, javor, atd., vyžadující specifický pěstební přístup (porosty s cennými listnatými dřevinami),
- *lesy s nedostatečným hospodářským potenciálem* – do této kategorie spadají porosty ze všech výše uvedených cílových skupin, v nichž je potřeba provést změnu dřevinné skladby (např. porosty náhradních dřevin v imisních oblastech, porosty, jejich stanoviště nevyhovuje dřevinné skladbě apod.).

Studijní literatura

Povinná literatura

SYNEK, M. et al., 2015. *Podniková ekonomika*. 6. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-274-8. (s. 349-350)

Doporučená literatura

BARTUNEK, J a V. VALA, 2014. *Ekonomika lesního hospodářství*. Brno: Mendelova univerzita v Brně. (s. 54-91)

Zdroje využité pro rozbor produkční funkce lesů:

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, s. p., 2015. *Program trvale udržitelného hospodaření v lesích* [online]. 2015, [cit. 18. 11. 2017]. Dostupné z: <https://lesy.cz/pece-o-les/pestovani-lesu/program-trvale-udrzitelneho-hospodareni/>

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, s. p., 2015. *Koncepce strategického rozvoje Lesů ČR 2015-2019* [online]. 20. 2. 2015, [cit. 18. 11. 2017]. Dostupné z: <https://lesy.cz/tiskova-zprava/koncepce-strategickeho-rozvoje-lesu-cr-2015-2019/>

Kontrolní otázky

1. Charakterizujte hlavní produkční funkce lesa.
2. Charakterizujte mimoprodukční funkce lesa.
3. Jaké typy lesů rozeznáváme?
4. Jaký vliv mají církevní restituční hospodaření Lesů České republiky, s. p.?
5. Jakým způsobem nakládají Lesy České republiky, s. p. s majetkem?
6. K jakým právním jednáním je vyžadován souhlas zakladatele?
7. Jaké kategorie nemovitého majetku rozlišujeme?
8. Jaké fondy Lesy České republiky, s.p. vytváří?
9. Jmenujte cíle Lesů České republiky, s. p. dle jejich Koncepce strategického rozvoje podniku pro období let 2015-2019?
10. Jaký majetek Lesy České republiky, s. p. spravují?

Zajímavosti z dané problematiky

Odkaz na webové stránky Ministerstva zemědělství a informace o tom, jaký je podíl lesů ve vztahu k rozloze celého území České republiky:
<http://eagri.cz/public/web/mze/lesy/lesnictvi/>

Příklad dobré nebo špatné praxe

Napadení stromů hmyzem

Ze zprávy o hospodaření 2016 Lesů České republiky, s. p. vyplývá, že lidožravý hmyz byl celostátně zaregistrován v téměř zanedbatelném množství, výskyt podkorního hmyzu zaznamenal výrazný nárůst. Největší míra poškození stromů je v oblasti střední a severní Moravy a Slezska.

V České republice bylo v roce 2016 evidovaného 4,21 mil. m³ smrkového kůrovcového dříví, což ve srovnání s rokem 2015, kdy bylo evidováno 2,24 mil. m³, představuje téměř 100 % nárůst. Z napadeného objemu smrkového dříví napadeného kůrovcem bylo přibližně 50 tis. m³ odkorněno, přibližně 380 tis. m³ bylo chemicky asanováno, zbylá kůrovcem napadená hmota byla vyvezena z lesů a asanována ve dřevoskladech a na pilách.

Ve smrkových lesích na většině území České republiky se kůrovec vyskytoval v kalamitním stavu, nejhorší situace byla v oblasti Moravy a Slezska. Objem kůrovcového dříví v přepočtu na 1 ha smrkových porostů představoval alarmující hodnotu 3,2 m³/ ha, což představuje téměř šestnáctinásobné překročení hodnoty představující základní stav. Z dlouhodobého hlediska lze říci, že v roce 2016 vykazala hodnota kůrovcového dřeva rekordní hodnotu, které doposud nebylo v České republice dosaženo. Výskyt kůrovcového dřeva na území České republiky je velmi nerovnoměrný. Tento rozdíl mezi Čechami, Moravou a Slezskem je popsán ve Zprávě o hospodaření 2016 Lesů České republiky, s. p. tak, že kůrovcové dříví v okrese Bruntál vykazuje větší množství, než ve všech krajích v Čechách dohromady. Nejdramatičtější situace je tak v Moravskoslezském a Olomouckém kraji, jež dohromady v roce 2016 vykazaly téměř 2,7 mil. m³ kůrovcového dřeva, což představuje téměř 2/3 objemu celé České republiky.

V roce 2016 byl registrován výskyt lidožravého hmyzu na 1.150 ha rozlohy České republiky, což představuje nárůst oproti roku 2015, kdy byl výskyt lidožravého hmyzu na 750 ha rozlohy České republiky. Na ploše 10 ha byly uskutečněny pozemní obranné zásahy proti klíněnce jírovcové v oborách. Letecké zásahy uskutečněny nebyly. Dalšími druhy lidožravého hmyzu byly ploskohřbetky, pilatky, bekyně mniška. Ze Zprávy o hospodaření 2016 Lesů České republiky vyplývá, že v roce 2016 nezpůsobil lidožravý hmyz významnější poškození lesů než v předchozích letech.

2.5 Stavebnictví – zvláštnosti oproti průmyslové výrobě

Klíčová slova

stavební podnik, stavební dílo, malá stavební výroba, velká stavební výroba

Cíle kapitoly

Cílem kapitoly je pochopit základní pojmy stavební podnik, stavební dílo, seznámit studenty se zvláštnostmi hlavních činností stavebního podniku, charakterizovat rozdíly stavebnictví ve srovnání s průmyslovou výrobou.

Výstupy z učení

- 8.1 definuje základní znaky jednotlivých podniků v rámci specifických ekonomik
- 8.2 popíše problémy jednotlivých typů specifických ekonomik
- 8.3 vysvětlí možné dopady ve vztahu podílu na celkové HDP typů specifických ekonomik
- 8.4 popíše a kvantifikuje hlavní cíle specifických ekonomik (zvláštnosti zemědělské výroby)
- 8.5 dekomponuje dopady opatření do jednotlivých oblastí specifických ekonomik
- 8.6 rozumí nápravným opatřením v oblastech specifických ekonomik

Abstrakt

Stavebnictví se řadí mezi nejvýznamnější odvětví národního hospodářství, neboť se jedná o odvětví poskytující velké množství manuálně náročných pracovních míst vyžadujících odborné znalosti. Stavebnictví zahrnuje nejen stavební práce při výstavbě, opravách a údržbě staveb a budov, ale také práce průzkumné, přípravné a projektové. Jedná se o odvětví poskytující velké množství manuálně náročných pracovních míst, která vyžadují odborné znalosti. Stavebnictví zaměstnává v průměru ročně 380 000 pracovníků, což představuje přibližně 9 % všech pracovníků národního hospodářství. Na tvorbě HDP se podílí téměř 7 %.

Úkolem stavebnictví je uspokojování potřeb lidí a společnosti. Stavebnictví transformuje práci strojů, lidskou práci a použité materiály ve stavební dílo. V užším pojetí je úkolem stavebnictví uspokojování potřeb stavebních částí při stavbě či výstavbě nových objektů,

potřeb stavebních prací při opravování, udržování, modernizacích a rekonstrukcích, potřeb demoličních prací na stávajících objektech. V širším pojetí stavebnictví zahrnuje projektování, inženýrské činnosti, apod.

Zvláštností stavební výroby je minimální možnost produkce do vytváření zásob. Jednotlivá stavební díla jsou zhotovena až po získání stavební zakázky a podle představ a požadavků zákazníků. Ve stavebnictví se proto vyskytuje zakázkové riziko. Smlouva o zhotovení stavby je pouhým příslibem k provedení výkonu, jež v době podepisování takové smlouvy ještě neexistuje.

Porovnáním stavebnictví s průmyslovou výrobou lze poukázat na některá specifika, která ovlivňují fungování podniků a výrazně zvyšují náročnost podnikání v tomto oboru. Rozdíly, resp. zvláštnosti stavebnictví oproti výrobě průmyslové, jsou zaneseny v následující tabulce

Tabulka 1: Stavebnictví vs. průmyslová výroba

Stavebnictví	Průmyslová výroba
stěhování výroby	stabilní pracoviště
dlouhý výrobní proces	krátký výrobní proces
individuální charakter výroby	sériová nebo hromadná výroba
mechanizace	automatizace výroby
roztříštěnost výroby	koncentrace výroby
značné množství hmot	menší hmotnost výrobků
závislost na klimatických podmínkách	výroba v chráněných prostorách

Zdroj: Vlastní zpracování

Studijní literatura

Povinná literatura

SYNEK, M. et al., 2015. *Podniková ekonomika*. 6. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-274-8. (s. 350-352)

Zdroje využité pro definici stavebnictví a popis specifík stavební výroby:

ČÁSENSKÝ, M., 2014. *Přehled stavebnictví a stavebních podniků v České republice*. [online]. 2014, [cit. 20. 11. 2017]. Dostupné z: http://k126.fsv.cvut.cz/predmety/126teri/teri_stavebnictvi_stavebni_podnik.ppt

KOLEKTIV AUTORŮ, 2013. *Realizace staveb – teorie a praxe. Sborník mezinárodního workshopu* [online]. 11. 9. 2013, [cit. 20. 11. 2017]. Dostupné z: https://issuu.com/oktaedr/docs/oktaedr_sbornik_realizace_staveb_te. (s. 11-16)

Kontrolní otázky

1. Jaké principy je nutné ve stavebnictví respektovat při přeměně vstupů na výstupy?
2. Charakterizujte stavebnictví v užším smyslu.
3. Jmenujte zvláštnosti stavebnictví oproti průmyslové výrobě.
4. Jaké zásady je dobré znát pro úspěšné podnikání ve stavebnictví?
5. Charakterizujte stavební podnik.
6. Jakým způsobem ovlivňuje počasí stavební výrobu?
7. Charakterizujte stavební výrobu.
8. Jaké faktory ovlivňují cenu stavebního díla?
9. Charakterizujte pracoviště typické pro stavebnictví a průmyslovou výrobu.
10. Jak lze kvalifikovat hlavní činnosti stavebního podniku?

Zajímavosti z dané problematiky

Odkaz na webové stránky Ministerstva průmyslu a obchodu a jeho dokument „Stavebnictví České republiky 2016“ pojednávající o vývoji oboru stavebnictví v roce 2016: <https://www.mpo.cz/assets/cz/stavebnictvi-a-suroviny/informace-z-odvetvi/2017/3/Stavebnictvi-2016.pdf>

Příklad dobré nebo špatné praxe

DPH u stavebních a montážních prací

Stavebnictví a montážní práce jsou oblasti, pro které existují výjimky z obecných pravidel týkajících se uplatňování základní nebo snížené sazby DPH dle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o DPH“).

Režim přenesené daňové povinnosti

Zákon o DPH uvádí v hlavě III. tzv. zvláštní režimy, mimo jiné i režim přenesené daňové povinnosti. Dle § 92e zákona o DPH se uvedený režim aplikuje také na poskytování stavebních a montážních prací plátcí.

Běžně dodavatel (plátcé DPH) uvádí do daňového dokladu cenu bez DPH, výši DPH a celkovou cenu. Celkovou cenu uhradí dodavateli odběratel. Poté dodavatel odvede DPH

jakožto daň na výstupu a odběratel si poté může uplatnit odpočet DPH jakožto daně na vstupu. V režimu přenesené daňové povinnosti je situace obrácená, tj. DPH vypočítává a přiznává odběratel, nikoliv dodavatel. Díky této skutečnosti tak dodavatel na daňový doklad výši DPH neuvádí, odběratel si DPH sám vypočítá, přizná a současně uplatní odpočet DPH na vstupu.

Ručení za nezaplacenou DPH

Pokud plátce přijme zdanitelné plnění s místem plnění v tuzemsku uskutečněné jiným plátcem anebo poskytne úplatu na takové plnění (dále jako „příjemce zdanitelného plnění“), pak ručí za nezaplacenou daň za podmínek stanovených v § 109 zákona o DPH.

Na základě aktuálního právního stavu při ručení příjemce zdanitelného plnění u stavebních a montážních prací za nezaplacenou daň, lze doporučit:

- při výběru subdodavatelů jakožto plátců DPH není nutné testovat, zda se jedná o nespolehlivého plátce DPH (což však neznamená, že není potřeba prověřit schopnost subdodavatele dokončit zakázku řádně a včas),
- pro případ ručení za neodvedenou daň není nutné ve smlouvách o dílo sjednávat žádné zajišťovací instrumenty,
- při provádění úhrad dílčích stavebních dodávek není třeba zjišťovat, zda bankovní účet, na nějž je platba poukazována, je řádně zveřejněn, ani není třeba zjišťovat aktuální stav v registru nespolehlivých plátců DPH.

2.6 Podniky infrastruktury – doprava, byty, škola, výzkumné organizace, energetický systém, vodohospodářství

Klíčová slova

infrastruktura, doprava, bytová politika, sociální infrastruktura, výzkumné organizace, vodohospodářská infrastruktura, státní energetická koncepce

Cíle kapitoly

Cílem kapitoly je pochopit důvody zásahu státu o infrastruktury, získat znalost základních pojmů z oblasti infrastruktury a seznámit se se specifiky podniků infrastruktury.

Výstupy z učení

- 8.1 definuje základní znaky jednotlivých podniků v rámci specifických ekonomik
- 8.2 popíše problémy jednotlivých typů specifických ekonomik
- 8.3 vysvětlí možné dopady ve vztahu podílu na celkové HDP typů specifických ekonomik
- 8.4 popíše a kvantifikuje hlavní cíle specifických ekonomik (zvláštnosti zemědělské výroby)
- 8.5 dekomponuje dopady opatření do jednotlivých oblastí specifických ekonomik
- 8.6 rozumí nápravným opatřením v oblastech specifických ekonomik

Abstrakt

Infrastrukturou je nazývána skupina národohospodářských odvětví zabezpečujících předpoklady pro celkový rozvoj ekonomiky. Primárním cílem ekonomické infrastruktury je generovat svou činností zisk, cílem sociální infrastruktury je uhradit své náklady. Dle charakteru odvětví se infrastruktura dělí na ekonomickou (např. doprava či energetický systém) a sociální (např. zdravotnictví, školy, byty). Dále je možné infrastrukturu členit na: dopravní a spojový systém, energetický systém a vodohospodářská zařízení, výstavba a provoz bytů, školy, zdravotnictví, výzkumné instituce apod.

Existují důvody, pro které stát zasahuje do infrastruktury: důležitost infrastruktury pro vojenské účely, rozvoj oblastí, které jsou v porovnání s ostatními zaostalejší, dále politické,

ekologické, legislativní a fiskální důvody. Při podnikání v infrastruktuře se uplatňují tyto typy vlastnictví: státní veřejné podniky, neziskové organizace a podnikatelské subjekty.

Dopravou se rozumí přemísťování osob nebo zboží. V užším kontextu dopravu chápeme jako pohyb dopravních prostředků po dopravních cestách. Z hlediska druhu dopravní cesty a dopravních prostředků ji členíme na: silniční, železniční, leteckou, vodní (námořní a vnitrozemskou), nekonvenční (např. lanovky, ropovody, plynovody a ostatní druhy).

Bytovou politiku si každý stát vytváří dle vlastních představ, přičemž využívá obecná makroekonomická opatření, např. zdanění, vliv na úrokové sazby, cenovou regulaci, rozpočtové výdaje, apod. Při zásahu do bytové politiky stát využívá nástroje: regulace, posilování konkurence, podporu výzkumu a poskytování informací, subvencování neboli poskytování podpory z veřejných prostředků.

Sociální infrastruktura spolu s technickou infrastrukturou vytváří předpoklady pro rozvoj každého regionu, neboť právě sociální infrastruktura je předpokladem pro spokojený život obyvatel. Obsahuje čtyři oblasti, a to školství a vzdělávání, kulturu a sport, cestovní ruch a zdravotnictví a sociální služby. Vedlejší oblastí je bydlení.

Státní energetická koncepce České republiky představuje dokument, jehož úkolem je zajistit dodávání energie pro potřebu obyvatel a ekonomiky ČR za přijatelnou cenu a za standardních podmínek. Dlouhodobá strategie energetiky České republiky spočívá ve třech strategických cílech, a to: bezpečnosti, udržitelnosti a konkurenceschopnosti.

Vodohospodářská infrastruktura zahrnuje vodohospodářské nádrže, stavby pro odběr povrchových vod, kanalizační a vodovodní přípojky, stoky k odvádění odpadních vod, kanalizační objekty, vodojemy apod.

Studijní literatura

Povinná literatura

SYNEK, M. et al., 2015. *Podniková ekonomika*. 6. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-274-8. (s. 380-392)

Zdroj využitý pro vysvětlení energetické koncepce ČR:

MAULE, P. et al., 2015. *Energetická bezpečnost v aktualizované Státní energetické koncepci České republiky; Úloha rozvoje decentralizovaných energetických zdrojů* [online]. 2015, [cit. 23. 11. 2017]. Dostupné z: <http://www.mpo->

efekt.cz/upload/7799f3fd595e1fa66875530f33e8a/energeticka-bezpecnost-v-asek_pro-predani-vc.obr_final.pdf. (s. 7-133)

BEDNÁRIKOVÁ, D. a P. FRANCOVÁ, 2011. *Studie infrastruktury sociální ekonomiky v ČR – plná verze* [online]. 2011, [cit. 21. 11. 2017]. Dostupné z: <http://www.ceske-socialni-podnikani.cz/cz/ke-stazeni/569-studie-infrastruktury-socialniekonomiky-v-cr>

LUX, M., 2002. *Bydlení věc veřejná: sociální aspekty bydlení v České republice a zemích Evropské unie*. Praha: Sociologické nakladatelství.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Výzkumné infrastruktury ČR* [online]. [cit. 23. 11. 2017]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/vyzkumne-infrastruktury-cr>

VZDĚLÁVACÍ INFORMAČNÍ PORTÁL-VŠE O NEJCENNĚJŠÍ SUROVINĚ NA JEDNOM MÍSTĚ. [online]. [cit. 26. 11. 2017]. Dostupné z: <http://www.vodarenstvi.cz/?s=st%C3%A1tn%C3%AD+infrastruktura>

Kontrolní otázky

1. Klasifikujte infrastrukturu.
2. Za jakých okolností stát do infrastruktury zasahuje?
3. Za jakých okolností stát podniky infrastruktury dotuje?
4. Jak členíme typy finančního hospodaření podniků infrastruktury?
5. Charakterizujte dopravní infrastrukturu.
6. Jaké druhy dopravy znáte?
7. Vysvětlete pojem „zasílatelství“.
8. Charakterizujte poštu.
9. Charakterizujte elektronickou komunikaci.
10. Jaké služby elektronická komunikace poskytuje?

Zajímavosti z dané problematiky

Odkaz na webové stránky Českého sociálního podnikání a jeho Vyhodnocení dotazníkového šetření sociálních podniků v ČR, kde se lze dozvědět zajímavé údaje a statistiky o sociální infrastruktuře, např. poměr žen a mužů ve vedení sociálního podniku, nejčastější právní formy podniků sociální infrastruktury apod.: http://www.ceske-socialni-podnikani.cz/images/pdf/Socialni_podniky_setreni_2015.pdf

Příklad dobré nebo špatné praxe

Zajímavé podnikatelské záměry v podnicích infrastruktury – Student Agency

Student agency, k. s., byla zapsána do obchodního rejstříku 11. 11. 1996 jako Student agency, s. r. o. vedeného u Krajského soudu v Brně. Od jejího založení byl jejím jediným vlastníkem a jednatelem Ing. Radim Jančura. V listopadu 2015 Ing. Radim Jančura oznámil jeho úmysl převést na značku RegioJet z důvodu lepší srozumitelnosti pro cizince. V roce 2016 proto pod značkou RegioJet zavádí autobusové linky na Slovensku a také linky ze Slovenska do Rakouska. Tato autobusová přeměna byla zahájena 4. 4. 2016, postupně bylo změněno logo na autobusech i nádražích, v informačních hlášeních, na propagačních materiálech, internetových stránkách, apod.

Z Výroční zprávy 2015 vyplývá, že hlavním předmětem činnosti je činnost cestovní kanceláře. Dalšími činnostmi jsou činnosti reklamní, vydavatelská, nakladatelská a silniční motorová doprava osobní. Společnost má majetek zatížený zástavním právem nebo věcným břemenem – movitý majetek zastaven ve prospěch financujících bank příslušného movitého majetku. Bankovní domy poskytly společnosti bankovní záruky do výše 80 mil. Kč zajišťující obchodní aktivity společnosti. Tyto bankovní záruky jsou krátkodobé, tj. do jednoho roku. Společnost zajišťuje bankovní záruky společností ve skupině – v celkové výši do 60 mil. Kč.

V polovině roku 2013 společnost získala dlouhodobý úvěr ve výši 300 mil. Kč od bankovní společnosti na úhradu kupní smlouvy, jejímž předmětem bylo pořízení vagonů. Realizace kupní smlouvy (převzetí předmětu kupní smlouvy) proběhlo až počátkem roku 2014. Tento úvěr byl na začátku roku 2016 upraven dodatkem, čímž byla prodloužena splatnost úvěru. Dále v roce 2015 společnost získala investiční úvěr na pořízení dalších vagonů, které byly v roce 2015 uvedeny do provozu nebo jsou připraveny k rekonstrukci.

Společnost neviduje pohledávky a závazky starší 5-ti let. Rovněž nejsou evidovány žádné významné soudní spory.

Za zmínku však stojí soudní spor Student agency, k. s. s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže, který společnosti udělil pokutu za příliš nízké ceny jízdenek. Uvedený spor se dostal až k soudu Ústavnímu, jenž dal za pravdu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Dle dřívějších soudních verdiktů se společnost snažila touto cenovou politikou „vytlačit“ konkurenčního dopravce. Student agency, k. s. tak musel zaplatit 5 mil. Kč.

2.7 Bankovní podniky – rizikovost, bankovní dohled, pojištění vkladů, kapitálová přiměřenost, povinná rezerva

Klíčová slova

banka, centrální banka, povinná rezerva, bankovní dohled, kapitálová přiměřenost

Cíle kapitoly

Cílem kapitoly je seznámit studenty se specifickým postavením bank mezi podniky, vysvětlit problematiku centrální banky a pochopit rizika, se kterými se bankovní instituce potýkají.

Výstupy z učení

- 8.1 definuje základní znaky jednotlivých podniků v rámci specifických ekonomik
- 8.2 popíše problémy jednotlivých typů specifických ekonomik
- 8.3 vysvětlí možné dopady ve vztahu podílu na celkové HDP typů specifických ekonomik
- 8.4 popíše a kvantifikuje hlavní cíle specifických ekonomik (zvláštnosti zemědělské výroby)
- 8.5 dekomponuje dopady opatření do jednotlivých oblastí specifických ekonomik
- 8.6 rozumí nápravným opatřením v oblastech specifických ekonomik

Abstrakt

Banka zaujímá mezi podniky specifické postavení. Je vymezena řadou specifických znaků vyplývajících z bankovní činnosti a z celkového významu bank pro ekonomiku. Specifičnost bank je určována legislativním a ekonomickým prostředím, v němž banky vykonávají svou činnost. Banka funguje jako zprostředkovatel pohybu finančních prostředků mezi ekonomickými subjekty navzájem. Banky shromažďují dočasně volné finanční prostředky od svých klientů a alokují je do míst, kde dochází k optimálnímu zhodnocení. Banky poskytují úvěry a nakupují cenné papíry, dále přijímají depozita a úvěry nebo provádí emise vlastních dluhopisů.

Banky jsou právnické osoby se sídlem v České republice, jež byly založeny jako akciové společnosti pro přijímání vkladů a poskytování úvěrů, a od České národní banky získaly

povolení k působení v České republice jako banka. Český bankovní systém je dvoustupňový univerzální bankovní systém, tvořený Českou národní bankou – centrální bankou, a ostatními bankami (univerzální banky a spořitelny, stavební spořitelny, hypoteční banky, spořitelní a úvěrová družstva).

Stěžejní úlohu hraje Česká národní banka, která vykonává dohled nad činnostmi bank, poboček zahraničních bank a konsolidačních celků, činností jiných osob než bank, jimž bylo uděleno povolení dle jiných zvláštních předpisů, pečuje o bezpečné fungování a rozvoj českého bankovního systému. Bankovní dohled lze charakterizovat jako posouzení žádosti o udělení povolení k působení v České republice jako banka, kontrolu nad dodržováním pravidel, jež stanovila Česká národní banka a vyvozování důsledků při zjištění, že tato nejsou dodržována.

Specifičnost bank je patrná rovněž z legislativního a ekonomického prostředí, v němž banky vykonávají svou činnost, což je patrné zejména z té skutečnosti, že oproti podnikům podnikajícím v jiných oblastech ekonomiky podléhají o mnoho rozsáhlejší regulaci. Důvodem větší regulace je snaha zabezpečit stabilitu bankovního systému a drobných klientů bank.

V možnostech regulace a dohledu v tržních podmínkách České národní banky nemůže být prevence krachu každé úvěrové instituce. Aby případné ukončení činnosti úvěrové instituce přineslo minimální dopady pro klienty, k tomu slouží pojištění pohledávek z vkladů, jež je upraveno zákonem č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

Studijní literatura

Povinná literatura

ČESKO, 1992. Zákon č. 21 ze dne 20. prosince 1991 o bankách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 5. (§25-§41)

SYNEK, M. et al., 2015. *Podniková ekonomika*. 6. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-274-8. (s. 353-370)

Zdroj využitý pro popis činnosti České národní banky:

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Oficiální webové stránky* [online]. [cit. 26. 11. 2017]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/vykon_dohledu/

Kontrolní otázky

1. V čem spočívá specifčnost bank?
2. S ohledem na jaká hlediska je prováděna transformace kapitálu?
3. Klasifikujte všechny činnosti bank.
4. Charakterizujte aktiva majetku bank.
5. Jaké instituce tvoří český bankovní systém?
6. Charakterizujte úlohu České národní banky.
7. Jaké nástroje při své činnosti Česká národní banka využívá?
8. Jaké funkce plní pojištění pohledávek?
9. S jakými riziky jsou spojeny činnosti bank?
10. Jaké požadavky musí splnit banka, aby jako banka mohla působit v České republice?

Zajímavosti z dané problematiky

Odkaz na webové stránky obsahují přehled bank působících na českém trhu k 23. 12. 2017:
<https://www.banky.cz/banky/>

Příklad dobré nebo špatné praxe

Banka roku 2017

Cílem projektu banka roku 2017 je ocenění služeb a produktů bank, jež působí v České republice. Určujícím kritériem je zaměření činnosti bank na drobnou klientelu.

Na webových stránkách o tomto projektu pořadatelé sdělují, že o vítězích v kategoriích Banka roku, Pojišťovna roku a Hypotéka roku rozhoduje odborná porota. Hlasování, stejně jako zpracování výsledků, probíhá pod notářským dohledem. Odborná porota se skládá z odborníků z finanční oblasti, státní správy, sféry bankovníctví, politické i akademické sféry, a skládá se z 50 členů, přičemž žádný z členů poroty není zaměstnancem žádné z hodnocených institucí.

V rámci hodnocení bank jsou rovněž udělovány tituly Bankéř a Pojišťovák roku. Uvedené osobní kategorie oceňují vrcholné představitele bankovních domů. V obou uvedených kategoriích hlasují sami bankéři (Bankéř roku) či šéfové pojišťoven (Pojišťovák roku).

Veřejnost hlasuje pouze v jedné kategorii, kterou je Nejdůvěryhodnější banka roku. Pro uvedený účel je realizován společností STEM/MARK výzkum, jenž probíhá na reprezentativním vzorku formou osobního dotazování na území celé České republiky.

Ve spolupráci s Kontem bariéry je udělován titul v kategorii Banka bez bariér. V uvedené kategorii hlasují handicapovaní spoluobčané, a to vyplněním dotazníku v jakémkoliv krajském městě.

Posledním udělovaným titulem je Privátní banka roku, v níž o udělení titulu hlasuje 300 nejbohatších Čechů a Slováků.

Tabulka č. 2: Hodnotící kritéria bank pro kalendářní rok 2017

Brand	Pořadí		Personalizace		Čas a úsilí		Očekávání		Integrita		Řešení problémů		Empatie		Celkové CX skóre		Spokojenost s online kanály (web, chat, email atd.)		Spokojenost s telefonickým kontaktem		Spokojenost s face-to-face kontaktem (pobočky)		Skóre za všechny kanály			
	Celkové pořadí	Pořadí v odvětví	Skóre v 2017	Rozdíl proti Air Bank	Skóre v 2017	Rozdíl proti Air Bank	Skóre v 2017	Rozdíl proti Air Bank	Skóre v 2017	Rozdíl proti Air Bank	Skóre v 2017	Rozdíl proti Air Bank	Skóre v 2017	Rozdíl proti Air Bank	Skóre v 2017	Rozdíl proti Air Bank	Skóre v 2017	Rozdíl proti Air Bank	Skóre v 2017	Rozdíl proti Air Bank	Skóre v 2017	Rozdíl proti Air Bank	Skóre v 2017	Rozdíl proti Air Bank	Skóre v 2017	Rozdíl proti Air Bank
Air Bank	1	1	8,2		8,7		7,7		8,4		8,3		7,9		8,2		8,6		8,5		9,0		8,7			
Equa bank	2	2	7,8	-4%	8,3	-4%	7,4	-5%	8,0	-5%	7,9	-5%	7,4	-5%	7,8	-5%	8,3	-4%	8,1	-6%	8,2	-9%	8,2	-6%		
Fio banka	4	3	7,7	-6%	8,1	-7%	7,4	-4%	8,1	-3%	7,8	-6%	7,2	-9%	7,8	-5%	8,0	-7%	7,0	-17%	8,0	-10%	7,7	-11%		
UniCredit Bank	26	4	7,1	-13%	7,6	-13%	6,5	-16%	7,6	-9%	7,4	-10%	6,7	-14%	7,2	-12%	7,4	-14%	7,6	-11%	7,3	-19%	7,4	-15%		
GE Money Bank nyní Moneta	37	5	7,1	-13%	7,6	-13%	6,4	-18%	7,3	-13%	7,3	-12%	6,7	-14%	7,1	-14%	7,2	-16%	7,0	-18%	7,8	-15%	7,3	-16%		
mBank	43	6	7,1	-13%	7,5	-14%	6,7	-14%	7,3	-13%	7,1	-14%	6,3	-19%	7,1	-14%	7,6	-12%	6,7	-22%	7,4	-18%	7,2	-17%		
Komerční banka	53	7	7,0	-15%	7,4	-15%	6,3	-18%	7,3	-13%	7,1	-14%	6,5	-17%	7,0	-15%	7,3	-15%	7,2	-16%	7,8	-15%	7,4	-15%		
Poštovní spořitelna (ERA)	57	8	7,0	-15%	7,4	-15%	6,4	-17%	7,3	-13%	7,0	-15%	6,4	-18%	7,0	-15%	7,6	-12%	6,7	-22%	7,8	-16%	7,3	-16%		
Československá obchodní banka	66	9	6,8	-17%	7,3	-17%	6,4	-17%	7,1	-15%	6,9	-16%	6,4	-18%	6,9	-16%	7,1	-16%	7,1	-17%	7,5	-16%	7,2	-17%		
ING Bank N. V.	71	10	6,7	-18%	7,2	-17%	6,1	-21%	7,2	-14%	7,0	-16%	6,3	-19%	6,8	-17%	7,2	-17%	7,2	-16%	7,4	-17%	7,2	-17%		
Česká spořitelna	73	11	6,7	-18%	7,2	-17%	6,1	-20%	7,1	-16%	6,9	-17%	6,4	-19%	6,8	-18%	7,0	-18%	7,0	-18%	7,2	-19%	7,1	-19%		
Raiffeisenbank	105	12	6,5	-21%	6,9	-21%	6,0	-22%	6,8	-19%	6,7	-19%	6,3	-20%	6,6	-20%	6,9	-20%	6,8	-21%	7,1	-20%	6,9	-20%		

Zdroj: © 2017 KPMG Česká republika s.r.o. provozující portál www.bankaroku.cz

2.8 Bankovní podniky – zákon o bankách, základní funkce, zvláštnosti bankovního účetnictví, bankovní produkty

Klíčová slova

zákon o bankách, účetnictví bankovních institucí, směrná účtová osnova, bankovní produkty

Cíle kapitoly

Cílem kapitoly je seznámit studenty s právní úpravou bankovních institucí, objasnit základní funkce bank a vysvětlit zvláštnosti bankovního účetnictví.

Výstupy z učení

- 8.1 definuje základní znaky jednotlivých podniků v rámci specifických ekonomik
- 8.2 popíše problémy jednotlivých typů specifických ekonomik
- 8.3 vysvětlí možné dopady ve vztahu podílu na celkové HDP typů specifických ekonomik
- 8.4 popíše a kvantifikuje hlavní cíle specifických ekonomik (zvláštnosti zemědělské výroby)
- 8.5 dekomponuje dopady opatření do jednotlivých oblastí specifických ekonomik
- 8.6 rozumí nápravným opatřením v oblastech specifických ekonomik

Abstrakt

Podle zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „zákon o bankách“), je za banku či spořitelnu považována právnická osoba splňující zákonem stanovené podmínky. V České republice může na základě licence udělené Českou národní bankou působit i pobočky zahraničních bank.

Zákon o bankách upravuje většinu oblastí fungování bank, zejména jejich organizaci a dohled nad nimi, udělování a odnímání bankovních licencí, jiné povinnosti banky (např. pravidla vedení účetnictví, provozní požadavky, povinnost mlčenlivosti, obchodní dokumentace bank, apod.), pravidla pojištění pohledávek a vkladů v případě problémů (opatření k nápravě, nucená správa banky, různé sankce v případě porušení předpisů ze strany banky). Banky plní čtyři základní funkce: finanční zprostředkování, emise

bezhotovostních peněz, provádění bezhotovostního platebního styku, zprostředkování finančního investování.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, upravuje vedení účetnictví pro všechny subjekty. Banky jako specifické podnikatelské subjekty mají Ministerstvem financí stanovenou účtovou osnovu a postupy účtování pro banky. Účetní závěrku bank tvoří rozvaha, výkazu zisku a ztráty a příloha. Součástí přílohy je přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu. Konsolidovaná účetní závěrka je speciální závěrkou pro banky, které mají alespoň jednu dceřinou společnost. Tato účetní závěrka slučuje stav majetku a závazků dosažených mateřskou společností a její dceřinou společností.

Banky nabízí svým klientům řadu různých služeb, poskytovaných zpravidla za úplatu, označovaných jako bankovní produkty. Podle účelu (funkce), který produkt pro klienta plní, lze produkty členit do čtyř skupin:

1. Finančně úvěrové bankovní produkty – jedná se o bankovní produkty, které z pohledu klienta znamenají obdržení finančních prostředků.
2. Depozitní (vkladové) bankovní produkty klientům umožňují ukládat své volné finanční prostředky.
3. Platební bankovní produkty se využívají k provádění platebního a zúčtovacího styku. Patří sem bankovní převody, šeky, platební karty, elektronické platební prostředky a dokumentární platební instrumenty.
4. Produkty investičního bankovníctví, které klientům slouží k investování svého volného kapitálu do instrumentů peněžního nebo kapitálového trhu a také ke sjednávání obchodů sloužících k zajištění finančních rizik.

Studijní literatura

Povinná literatura

ČESKO, 1992. Zákon č. 21 ze dne 20. prosince 1991 o bankách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 5. (s. 98-105)

SYNEK, M. et al., 2015. *Podniková ekonomika*. 6. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-274-8. (s. 353-374)

Kontrolní otázky

1. Jaké podmínky musí splňovat banka dle zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů?

2. Jaké právní normy ovlivňují bankovní prostředí?
3. Jaké oblasti fungování bank nalezneme v zákoně č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů?
4. Jaké funkce banky plní?
5. Jaké zásady jsou banky povinné dodržovat dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů?
6. Charakterizujte směrnou účetní osnovu.
7. Popište bankovní produkty.
8. Charakterizujte účetní uzávěrku.
9. Charakterizujte účetní závěrku.
10. S jakými subjekty vytváří banky právní vztahy?

Zajímavosti z dané problematiky

Odkaz na webové stránky Ministerstva pro místní rozvoj s údaji o poskytnutých hypotečních úvěrech v období od roku 2002 do 3. čtvrtletí 2017: [https://www.mmr.cz/cs/Uzemni-a-bytova-politika/Bytova-politika/Hypotecni-uvery/Hypotecni-uvery-\(2002-2008\)](https://www.mmr.cz/cs/Uzemni-a-bytova-politika/Bytova-politika/Hypotecni-uvery/Hypotecni-uvery-(2002-2008))

Příklad dobré nebo špatné praxe

Přehled vybraných podnikatelských účtů a jejich komparace

Na českém bankovním trhu působí cca 46 českých i zahraničních bank. Mezi nejčastěji nabízené služby uvedenými bankami je poskytování úvěrových služeb a nabízení vkladových produktů. Vkladové produkty jsou bankami nabízeny v různých variantách. Pro komparaci byly zvoleny srovnatelné produkty nejznámějších bankovních institucí působících na českém trhu, a to (srovnáno abecedně): Česká spořitelna, a.s., Equa bank a.s., Fio banka, a.s., Raiffeisenbank a.s., UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., Sberbank CZ, a.s. Charakteristiky nabízených služeb byly pořízeny z oficiálních webových stránek bankovních institucí:

Podnikatelské konto MAXI nabízené Českou spořitelnou, a.s.:

V ceně produktu jsou tyto služby: internetové a mobilní bankovníctví, jež je k dispozici 24 hodin denně, neomezené domácí platby, bezkontaktní platební karta, neomezený výběr z bankomatů České spořitelny, a.s. a Erste Group, osobní účet pro oddělení soukromých a firemních financí, měsíční výpisy z bankovního účtu, 25 SMS zpráv informujících o zůstatku na bankovním účtu, možnost čerpání kontokorentního úvěru až do 50 000,- Kč.

Doplňkové služby: cestovní pojištění, pojištění platební karty, pojištění osobních věcí, další platební karta k bankovnímu účtu, 2 příchodí platby v eurech zdarma, 2 zvýhodněné odchozí platby v eurech.

Doplňující informace: poplatek za vedení bankovního účtu činí 299,- Kč/ měs., zůstatek do 1 mil. Kč na běžném účtu je úročen roční úrokovou sazbou 0,3 % a nad 1 mil. Kč sazbou 0,1 %, při čerpání kontokorentního úvěru je tento úročen roční úrokovou sazbou 16,9 %.

Běžný podnikatelský účet All inclusive nabízený Equa bank a.s.:

V ceně produktu jsou tyto služby: vedení běžného bankovního účtu zdarma, 2 bezkontaktní platební karty, možnost výběrů ze všech bankomatů v České republice zdarma, internetové bankovníctví, možnost měnit disponibilní osoby k bankovnímu účtu.

Doplňující informace: pakliže je měsíční zůstatek na účtu nižší než 750 000,- Kč, činí poplatek za vedení účtu 369,- Kč, zůstatek na běžném bankovním účtu je úročen roční úrokovou sazbou 0,01 %, k běžnému účtu není možnost čerpat kontokorentní úvěr.

Podnikatelský účet nabízený Fio bankou, a.s.:

V ceně produktu: založení, vedení i zrušení bankovního účtu, internetové a mobilní bankovníctví, neomezené domácí platby, platby v eurech na Slovensko i ze Slovenska, 10 výběrů/ měs. z bankomatů Fio banky, a. s., 2 bezkontaktní platební karty k účtu, možnost volby čísla účtu.

Doplňující informace: vedení účtu zdarma, k běžnému účtu není možnost čerpat kontokorentní úvěr, zůstatek na běžném účtu není úročen žádnou úrokovou sazbou.

Podnikatelské eKonto KOMPLET nabízené Raiffeisenbank a. s.:

V ceně produktu: neomezené domácí platby, internetové a mobilní bankovníctví, vedení účtu zdarma, spořicí účet, pojištění asistenční služby pro podnikatele, 2 embosované platební karty, úrazové pojištění, neomezené výběry ze všech bankomatů v České republice i v zahraničí.

Doplňující informace: roční úroková sazba pro běžný účet činí 0,01 %, v rámci balíčku je nabízena možnost čerpání kontokorentního úvěru s roční úrokovou sazbou 5,08 %.

Business konto MASTER nabízené UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s.:

V ceně produktu: internetové a mobilní bankovníctví, 60 domácích plateb, vedení až 4 běžných bankovních účtů v korunách i zahraniční měně, elektronický výpis z běžného účtu, 2 embosované debetní karty, neomezené výběry z bankomatů UniCredit Group v České republice i v zahraničí, 2 výběry z bankomatů jiné banky.

Doplňující informace: při splnění podmínek aktivního využívání je vedení bankovního účtu zdarma, v opačném případě činí poplatek za vedení účtu částku 449,- Kč, zůstatek na běžném

bankovním účtu je úročen roční úrokovou sazbou 0,01 %, k běžnému účtu není možnost čerpat kontokorentní úvěr.

FÉR konto PODNIKATEL nabízené Sberbank CZ, a. s.:

V ceně produktu: neomezené domácí platby, neomezené výběry z bankomatů Sberbank CZ, Era a ČSOB, vedení běžného bankovního účtu pro soukromé účely, internetové bankovníctví, debetní karty VISA Classic či MasterCard Standard, účty v cizích měnách.

Doplňující informace: při nesplnění podmínek aktivního využívání je vedení bankovního účtu zpoplatněno částkou 129,- Kč, FÉR konto pro podnikatele nenabízí možnost čerpat kontokorentní úvěr, zůstatek na běžném bankovním účtu není zhodnocován žádnou úrokovou sazbou.

Závěr: ačkoliv byly pro komparaci vybrány co možná nejpodobnější produkty, jsou v jednotlivých položkách velmi rozdílné, např. cenové rozpětí poplatku za vedení účtu, četnost výběrů z bankomatů, úrokové sazby z vkladů na běžném účtu atd. Bankovních institucí nabízejících tytéž služby je mnoho, záleží proto na každém jednotlivém podniku, které požadavky budou preferovány a které nikoliv.

2.9 Obchodní podniky a podniky cestovního ruchu

Klíčová slova

obchodní podnik, obchodní kategorie, cestovní ruch

Cíle kapitoly

Cílem této kapitoly je objasnit kategorizaci obchodních podniků a podniků cestovního ruchu, seznámit studenty se zvláštnostmi podnikání v obchodě a cestovním ruchu.

Výstupy z učení

- 8.1 definuje základní znaky jednotlivých podniků v rámci specifických ekonomik
- 8.2 popíše problémy jednotlivých typů specifických ekonomik
- 8.3 vysvětlí možné dopady ve vztahu podílu na celkové HDP typů specifických ekonomik
- 8.4 popíše a kvantifikuje hlavní cíle specifických ekonomik (zvláštnosti zemědělské výroby)
- 8.6 rozumí nápravným opatřením v oblastech specifických ekonomik

Abstrakt

V podmínkách tržního prostředí je obchod charakterizován jako nákup za účelem prodeje. Obecnějším pojmem pro rozdělování vyrobených produktů je distribuce. V případě výroby hovoříme o odbytu, což vystihuje situaci, kdy ekonomický subjekt má výrobky nebo zboží na prodej. V širším slova smyslu obchod znamená prodej zboží nebo služeb. Obchodní činností se mohou zabývat i výrobní podniky, které mají zpravidla funkčně, organizačně i časově oddělený nákup a prodej. Obchod může zahrnovat i činnosti, při kterých se obchoduje s informacemi, energií nebo s cennými papíry apod. V nejširším kontextu lze do obchodu zahrnovat také služby např. rezervace zboží, montáž, úprava velikostí, prodej pobytů, prodej nápojů a jídel, pronájem předmětů, dopravních úkonů, ubytování, osobní služby, prodej bankovních produktů apod. Zvláštností v obchodní firmě je přímý kontakt se zákazníkem. Úspěch obchodní firmy je ovlivněn nákupním chováním zákazníka. Typickým znakem obchodní činnosti je pohotová reakce na potřeby konečného spotřebitele z hlediska zboží, služeb, výkonů. Nerovnoměrnost v čase je dána u obchodních jednotek sezónností poptávky

(např. letní dovolená, letní sporty, zimní sporty, podzimní oblečení), odlišnou intenzitou nákupů během týdne i v rámci jednotlivých dnů (např. v návaznosti na zaměstnání zákazníků, na nákupních zvyklostech zákazníků). Proti nerovnoměrnému rozložení poptávky obchodní firmy brání tím, že rozšiřují prodejní dobu, posilují během dne nástupy zaměstnanců, zavádějí výprodeje, organizují rozdílnost cen ubytování apod. Maloobchod, cestovní kanceláře, stravovací zařízení apod. je do značné míry závislý na řadě dalších faktorů, jako je např. příjemné vystupování pracovníků, způsob jednání, schopnost verbální i neverbální komunikace, schopnost ovlivnit nákupní chování zákazníka, umění propagovat výrobek, provozovnu, prodejnu. Kontrolu nad provozováním obchodních činností provádí Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Světová obchodní organizace (WTO) garantuje liberalizaci zahraničního obchodu.

Cestovní ruch spočívá v cestování a pohybu lidí v místech odlišných od jejich obvyklého pobytu. Cestovní ruch v rámci státu je označován jako tuzemský. Příjezdy turistů ze zahraničí se označují jako aktivní cestovní ruch a výjezdy do zahraničí jako pasivní cestovní ruch. Podnikatelským specifickým cestovního ruchu je místo, na kterém se nachází atraktivita pro realizování cestovního ruchu, časovost, tedy místní a časové propojení pro tvorbu, realizování a spotřebu služeb, a pomíjivost. Služby cestovního ruchu poskytují vlastní podniky cestovního ruchu, mezi které patří cestovní kanceláře, hotely a jiná ubytovací zařízení, stravovací podniky, společensko-zábavní podniky, lázeňské podniky, dopravní podniky, podniky vyrábějící turistické zboží apod.

Studijní literatura

Povinná literatura

SYNEK, M. et al., 2015. *Podniková ekonomika*. 6. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-274-8. (s. 354-403)

MULAČOVÁ, V. et al., 2013. *Obchodní podnikání ve 21. století*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4780-4. (s. 15-92)

Kontrolní otázky

1. Charakterizujte obchodní podniky.
2. Jak můžeme obchodní podniky členit?
3. Jaký je základní cíl obchodních podniků?
4. Co jsou obchodní kategorie?

5. Jaká jsou specifika cestovního ruchu?
6. Jak se člení podniky působící v cestovním ruchu?
7. Jaká je podstata služeb cestovního ruchu?
8. Jak členíme podniky cestovního ruchu?
9. Jaké další faktory ovlivňují úspěch obchodního podniku?
10. Jaký podíl zaujímá obchod na vytváření pracovních příležitostí v ČR?

Zajímavosti z dané problematiky

Odkaz na webové stránky Ministerstva pro místní rozvoj, statistické údaje příjezdového cestovního ruchu: <https://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Statistiky-Analyzy/Statistiky-cestovniho-ruchu-2016>

Příklad dobré nebo špatné praxe

Problematika krachu cestovních kanceláří

Pojišťovny se se státem dohadují o tom, kdo je zodpovědný za krach cestovní kanceláře v případě, kdy ty zatají informaci o dostatečném pojištění na vyplácení klientů pro případ jejich krachu. V posledních letech případů zkrachovalých cestovních kanceláří přibývá, v letech 2004 až 2012 pojišťovny odškodnily klienty 22 zkrachovalých cestovních kanceláří, v 16 případech bylo vyplaceno plnění ve výši 100 % vzniklé škody, v ostatních případech bylo vyplaceno maximálně 50 % vzniklé škody.

V roce 2016 vydal Ústavní soud rozhodnutí týkající se vyplácení celkové ceny zájezdu (nikoliv jen části) pojišťovnami, čímž potvrdil, že klienti mají právo v případě úpadku cestovní kanceláře na plnou úhradu zájezdu. Dle odůvodnění Ústavního soudu je princip ochrany spotřebitele důležitým principem i v rámci Evropské unie a pojišťovny mají klientům vyplácet veškerou vzniklou škodu. Dle názoru pojišťoven však ty mají hradit vzniklou škodu pouze do sjednaného limitu, nikoliv neomezeně. Toto tvrzení pojišťoven však bylo Ústavním soudem zamítnuto.

Obdobně jako Ústavní soud České republiky rozhodl i Evropský soudní dvůr, když vydal rozhodnutí, v jehož odůvodnění je uvedeno, že „*klienti jsou chráněni pro případ úpadku cestovní kanceláře a mají právo na plnou úhradu zaplaceného zájezdu*“, a dále, že „*povinné pojištění cestovní kanceláře pro případ úpadku je na ochranu spotřebitele a to i v případě, že cestovní kancelář jedná podvodně.*“

Dle serveru epojisteni.cz v roce 2017 pojištění pro případ úpadku nezískaly desítky cestovních kanceláří, přes více než 100 stávajícím cestovním kancelářím nebylo pojištění obnoveno, zejména z důvodu špatných ekonomických výsledků. Pojištění proti úpadku nezískaly také nově vznikající cestovní kanceláře, a to především z důvodu nedostatečného podnikatelského plánu či předložení nerealistického plánu.

Prostředí cestovního ruchu se neustále mění, na trh vstupují nové a nové cestovní kanceláře, trh cestovního ruchu se stává přesycen, a proto se není čemu divit, že při tak velkém množství cestovních kanceláří se některé nejsou schopny uživit a skončí v úpadku. Je proto v zájmu klientů, aby si při koupi zájezdu ověřili, zda má zrovna „jejich“ cestovní kancelář pojištění proti úpadku zřízeno a v případě, že si klient sjednává zájezd prostřednictvím agentury, tak se u této agentury o existenci pojištění proti úpadku informovat, neboť cestovní agentura je povinna tuto informaci klientovi poskytnout.

2.10 Ekonomika a podnikání ve zdravotnictví

Klíčová slova

zdravotnické zařízení, management zdravotnického zařízení, podnikání zdravotnického zařízení

Cíle kapitoly

Cílem kapitoly je seznámit studenty se službami, které poskytují zdravotnická zařízení, objasnit specifika, která jsou pro provozování zdravotnických zařízení typická a vysvětlit manažerské přístupy při řízení zdravotnických zařízení v porovnání s průmyslovými podniky.

Výstupy z učení

- 8.2 popíše problémy jednotlivých typů specifických ekonomik
- 8.3 vysvětlí možné dopady ve vztahu podílu na celkové HDP typů specifických ekonomik
- 8.4 popíše a kvantifikuje hlavní cíle specifických ekonomik (zvláštnosti zemědělské výroby)
- 8.6 rozumí nápravným opatřením v oblastech specifických ekonomik

Abstrakt

Na rozdíl od ostatních služeb jako např. doprava, hotelnictví či opravárenství, se v poskytování zdravotnických služeb vyskytují určitá specifika, která jsou pro provozování zdravotnických služeb typická. Jedná se o předmět činnosti, vztah pacienta (tj. zákazníka) k poskytovateli služby (tj. lékaři, zdravotnickému zařízení), povinnost poskytovatele služby službu poskytnout, odborná způsobilost poskytovatele služby k poskytování zdravotních služeb, respektování přísných pravidel při poskytování služby týkající se ochrany osobních údajů pacientů, dodržování řady hygienických předpisů poskytovatele služby. Zdravotní výkony ve většině případů nejsou hrazeny přímo pacientem (tj. zákazníkem), ale státní zdravotnická zařízení získávají finanční prostředky ze všeobecného zdravotního pojištění anebo přímo ze státního rozpočtu, zdravotnická zařízení získávají finanční prostředky rovněž ze soukromých zdrojů, od různých podnikatelských subjektů či za poskytování

nadstandardních služeb pacientům. Poskytování služeb privátními lékaři je hrazeno z veřejného zdravotního pojištění.

Zdravotnická zařízení reflektují obvyklé požadavky finančního řízení, tj. finanční plánování musí být promítnuto v dílčích finančních plánech a rozpočtech, nutnost zajistit finanční prostředky pro chod a rozvoj zdravotnického zařízení, finanční controlling je prováděn jak na straně zdrojů, tak i výdajů a je nutné pravidelně hodnotit finanční zdraví zdravotnického zařízení, nutnost hledání možností, jak zvýšit hospodárnost provozních nákladů a výkonnost zdravotnického zařízení. V tomto směru neexistují výrazné rozdíly v řízení zdravotnických zařízení oproti jiným organizacím.

Podnikání v oblasti zdravotnictví je ovlivněno rychlým vývojem léčebných postupů a medicínské technologie. Řízení zdravotnického zařízení je ztíženo prosazováním silného vlivu centrálních institucí, zejména Ministerstvem financí České republiky, Ministerstvem zdravotnictví České republiky, Státním ústavem pro kontrolu léčiv, zdravotními pojišťovnami a dalšími subjekty.

Podnikání ve zdravotnických službách znamená nutnost respektovat řadu právních předpisů, které udávají limity zdravotní péče, ale i způsobilosti zdravotnického personálu vykonávat zdravotnickou práci, požadavky na technické vybavení, požadavky na hygienické zabezpečení apod. Soukromá zdravotnická zařízení musí mít pro potřeby hrazení zdravotnických výkonů ze všeobecného zdravotního pojištění smlouvu, na jejímž základě jim za tyto výkony bude poskytnuta příslušná finanční náhrada.

Studijní literatura

Povinná literatura

SYNEK, M. et al., 2015. *Podniková ekonomika*. 6. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-274-8. (s. 433-444)

Doporučená literatura

OCHRANA, F. et al., 2010. *Veřejný sektor a veřejné finance. Financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3228-2. (s. 124-135)

Zdroj využitý pro účely zpracování problematiky podnikání ve zdravotnictví:

MINISTERSTVO ZAHRANIČÍ. *Princip fungování zdravotnictví* [online]. [cit. 5. 12. 2017].

Dostupné z: <http://www.czech.cz/cz/66216-princip-fungovani-zdravotnictvi>

Kontrolní otázky

1. V čem spočívají specifika zdravotnických služeb?
2. Jaké úkoly musí řešit management zdravotnického zařízení?
3. Jaká specifika musí respektovat podnikatelé podnikající ve zdravotnictví?
4. Jaké jsou obvyklé požadavky finančního řízení?
5. Jaký by měl být obsah finančního plánu zdravotnického zařízení?
6. Je vhodné, aby byl lékař současně manažerem?
7. Svou předchozí odpověď odůvodněte.
8. Jaké právní předpisy jsou specifické pro obor zdravotnictví?
9. Co je operativním nástrojem pro řízení peněžních toků ve zdravotnickém zařízení?
10. Jakým způsobem mohou manažeři usilovat o prosperitu jimi řízených organizací?

Zajímavosti z dané problematiky

Odkaz na webové stránky obsahující výsledky celostátních projektů Nemocnice České republiky: <http://www.hc-institute.org/cz/projekty/nemocnice-ceske-republiky.html>

Příklad dobré nebo špatné praxe

System vzdělávání nelékařských oborů na příkladu všeobecné sestry

Základním právním dokumentem upravujícím činnost nelékařských oborů ve zdravotnictví, je zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů. Uvedený zákon definuje jednotlivá nelékařská povolání a rovněž vymezuje podmínky pro získání odborné kvalifikace pro jednotlivé nelékařské obory. Vstupem České republiky do Evropské unie začalo docházet k přizpůsobení požadavkům Evropské unie, zejména při restrukturalizaci systému vzdělávání zdravotníků. Směrnice Evropské unie č. 2005/36/ES řeší systém kvalifikací, způsob jejich uznávání v rámci Evropské unie a také reguluje nelékařská povolání. Např. porodní asistentky a všeobecné sestry patří mezi profese regulované v České republice, tj.

uvedené profese smí vykonávat pouze lidé s relevantním odborným vzděláním a absolvováním odborné přípravy. Výše uvedená směrnice Evropské unie představuje určitou formu ochrany a zajištění podmínek k výkonu povolání všeobecné sestry, která klade požadavky nejen na odborné vzdělání, ale i praxi. Cílem uvedené směrnice není omezování, nýbrž podporování rozvoje všeobecných sester a současně ochrana příjemce služeb.

Všeobecná sestra je jedním z více než 40 nelékařských oborů, jejichž definice je obsažena v zákoně o nelékařských zdravotnických povoláních. Uvedený zákon v § 5 mimo jiné stanoví, že získání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání všeobecné sestry bez odborného dohledu je možné na 2 typech škol, a to minimálně tříletého akreditovaného zdravotnického bakalářského studijního oboru pro přípravu všeobecných sester anebo minimálně tříletého studia v oboru diplomovaná všeobecná sestra na vyšší odborné škole. Uplatnění absolventů z obou typů škol je srovnatelné.

Z hlediska fungování infrastruktury pro vzdělávání v oboru všeobecná sestra je počet vyšších odborných i vysokých škol považován s ohledem na demografické parametry České republiky za nepřiměřeně velký. Dle údajů Ministerstva školství a tělovýchovy je v současnosti obor všeobecná sestra realizován na 25 vyšších odborných školách a na 16 vysokých školách v bakalářské formě.

V rámci zvoleného typu studia k získání odborné způsobilosti výkonu povolání všeobecné sestry musí student absolvovat minimálně 4 600 hodin teoretické výuky a 2 300 až 3 000 hodin praktického vyučování. Nelze opomenout rovněž na souvislou praxi v klinickém prostředí, jež je nedílnou součástí studia. Tato praxe bývá studenty nejčastěji vykonávána v době studijního volna.

2.11 Ekonomika neziskových organizací – základní formy nevládních neziskových organizací

Klíčová slova

neziskové organizace, spolek, nadace, nadační fond, veřejně prospěšná společnost

Cíle kapitoly

Cílem kapitoly je vysvětlit kategorizaci neziskových organizací, objasnit význam základních pojmů a seznámit se základními formami fungování neziskových organizací.

Výstupy z učení

- 8.1 definuje základní znaky jednotlivých podniků v rámci specifických ekonomik
- 8.2 popíše problémy jednotlivých typů specifických ekonomik
- 8.3 vysvětlí možné dopady ve vztahu podílu na celkové HDP typů specifických ekonomik
- 8.4 popíše a kvantifikuje hlavní cíle specifických ekonomik (zvláštnosti zemědělské výroby)
- 8.5 dekomponuje dopady opatření do jednotlivých oblastí specifických ekonomik
- 8.6 rozumí nápravným opatřením v oblastech specifických ekonomik

Abstrakt

Pojem „**neziskové organizace**“ je velmi různorodý a terminologie není nijak ustálená. Veškerá označení tohoto sektoru jsou významově identická, pouze kladou důraz na konkrétní činnost či specializaci, na níž se jednotlivé neziskové organizace zaměřují. Neziskové organizace se vyskytují v meziprostoru, který na jedné straně vytváří tržní selhávání a na straně druhé vládní selhávání. V produkci, ve které stát i trh selhává, hrají neziskové organizace svou produkcí důležitou roli. Existence tržních selhání je důvodem vzniku neziskových organizací.

V souvislosti s rekonstrukcí občanského práva došlo mimo jiné ke změnám velkého rozsahu i v oblasti neziskových organizací. Nabytím účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, se občanská sdružení transformovala na spolky a

obecně prospěšné společnosti se transformovaly na ústavy. Všechny neziskové organizace se staly právníckými osobami, které se zapisují do veřejných rejstříků.

Od 1. 1. 2014 jsou nadace a nadační fondy označovány společným názvem **fundace**. **Nadace** představuje účelové sdružení majetku, jež slouží ke splnění prospěšného cíle. Cílem nadací může být např. ochrana duchovních hodnot, kulturních památek, lidských hodnot, nebo dobročinnost projevující se v podpoře potřebných osob. **Nadační fondy** se zakládají k dosažení hospodářsky nebo společensky užitečného účelu. Dle nové právní úpravy obecně prospěšné společnosti nahradily **ústavy**, jejichž posláním je provozovat činnosti užitečné pro veřejnost. Dřívější občanská sdružení byla nahrazena **spolky**, které jsou právníckými osobami zřízenými za účelem naplňování zájmu jeho zakladatelů. Občanská sdružení se dle nové právní úpravy mohou přeměnit buď na ústav, nebo **sociální družstvo**, které je zcela novou formou právnícké osoby. Předmětem zájmu sociálního družstva je obecně prospěšná činnost, která se zaměřuje na podporu sociální soudržnosti s cílem integrovat znevýhodněné osoby do společnosti. Dávají přednost uspokojování lokálních potřeb a využívání lokálních zdrojů podle místa sídla a působnosti sociálního družstva. Sociální družstvo je formou tzv. sociálního podnikání. **Účelová zařízení církví** jsou novým občanským zákoníkem respektována. Organizacemi tohoto typu jsou **diakonie a charity**. Součástí římskokatolické církve je Sdružení Česká katolická charita, jejímž posláním je pomoc bližním v nouzi. Dalším významným subjektem je Diakonie Českobratrské církve evangelické, která se zabývá sociální, zdravotnickou a výchovně vzdělávací péčí.

Studijní literatura

Povinná literatura

SYNEK, M. et al., 2015. *Podniková ekonomika*. 6. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-274-8. (s. 460-468)

ČESKO, 2012. Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 33. (s. 1026-1365)

Doporučená literatura

ŠEDIVÝ, M. a O. MEDLÍKOVÁ, 2017. *Úspěšné neziskové organizace*. 3. aktual. a rozšíř. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-9261-8. (s. 55-123)

Zdroj využitý pro účely objasnění právních forem neziskových organizací dle nového občanského zákoníku:

TOMAŠČÁKOVÁ, M., 2016. *Dopady nového občanského zákoníku na nestátní neziskové organizace v teorii a (hlavně) v praxi* [online]. 2016 [cit. 11. 12. 2017]. Dostupné z: http://www.annojmk.cz/sites/all/files/2016_dopady-noz-na-nno-teorie-praxe.pdf. (s. 5-40)

Kontrolní otázky

1. V jakých právních formách mohou neziskové organizace v České republice existovat?
2. Dle jakých kritérií lze neziskové organizace členit?
3. Jaké změny nastaly pro neziskové organizace v souvislosti s rekodifikací občanského práva?
4. Charakterizujte spolek.
5. Jaký je nejvyšší orgán spolku?
6. Charakterizujte obecně prospěšnou společnost.
7. Jaké jsou obligatorní náležitosti zakladatelské listiny obecně prospěšné společnosti?
8. Charakterizujte ústav.
9. Charakterizujte nadaci.
10. Charakterizujte nadační fond.

Zajímavosti z dané problematiky

Odkaz na webové stránky Vlády ČR obsahující dokument se zajímavými daty a fakty o neziskovém sektoru ČR:
https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_prouzova_data_a_fakta_o_neziskovem_sektoru_1.pdf

Příklad dobré nebo špatné praxe

Role neziskových organizací ve společnosti

Role neziskových a příspěvkových organizací ve společnosti je poměrně diskutovaným tématem a lze se proto setkat s řadou protichůdných názorů. Všechny názory však spojuje fakt, že jejich role a přínos společnosti jsou podceňovány.

Základními hodnotami, jež jsou v neziskových organizacích uplatňovány, jsou (a v minulosti byly) solidarita, dobrovolnost a spravedlnost. V Čechách k takovým organizacím, hlásícím se k uvedeným zásadám, patří např. hasiči, nebo také první česká tělovýchovná organizace Sokol založená v roce 1862 Tyršem a Fügnerem. Obecně lze konstatovat, že se každá nezisková organizace snaží různými prostředky dosáhnout konkrétního skupinového zájmu lidí, kteří jsou spojeni určitou společnou ideou. Tato idea zpravidla vypovídá o důvodu existence neziskové organizace a zejména o tom, jakého cíle chce dosáhnout.

Neziskové organizace existují proto, aby společnost a životy jednotlivců změnila k lepšímu, přičemž je v podstatě jedno, zda tohoto cíle dosáhnou zlepšením komunikace mezi jednotlivci, poskytnutím pomoci při ochraně majetku jednotlivce anebo zrealizováním sportovní aktivity ke zlepšení fyzické a duševní kondice jednotlivce. O poslání neziskových organizací ve společnosti jsou vedeny rozsáhlé diskuze. Neziskové organizace pomáhají budovat pocit solidarity a komunity jednotlivců, jednotlivcům také napomáhají s tvorbou důvěry a vzájemné spolupráce, což je důležité pro správné fungování trhu a demokratického systému obecně. Neziskové organizace představují jakousi spojku mezi státem a jednotlivcem (občanem), která se snaží o to, aby se jednatlivec (občan) účastnil veřejné politiky jiným způsobem, než prostřednictvím referend či voleb.

Stát na řadu problémů reaguje se zpožděním, zatímco neziskové organizace reagují flexibilněji, a to proto, že jsou blízko problému. Svými aktivitami proto mnohdy dokážou reagovat rychleji, než veřejná správa. V souvislosti s těmito aktivitami přichází neziskové organizace s novými službami, provádí inovace služeb v oblastech, které jsou občanům prospěšné. Tím, že se sami občané zapojují do správy a řízení neziskových organizací, je napomáháno kultivování lidského potenciálu, tj. výchovné působení na samotné členy neziskové organizace. V neziskových organizacích jsou lidé vychováváni a motivováni pro společné cíle, nejčastěji veřejně prospěšné cíle, a učí se občanské sounáležitosti a uvědomělosti.

Současná odborná literatura ve většině případů hovoří o „*bohatství rolí, které neziskové organizace ve společnosti hrají, a nepřeborné množství činností, které vykonávají*“, a to pod záštitou dvou stěžejních funkcí, expresivní a servisní. Expresivní funkce spočívá v propůjčování jména neziskové organizace a jejího vlivu k prosazení určitého zájmu, servisní funkce spočívá v poskytování služeb. Neziskové organizace jsou pro společnost významným přínosem, a to nejen díky službám, které poskytují, ale i díky svému pozitivnímu vlivu na občany samotné.

2.12 Ekonomika neziskových organizací – financování nevládních neziskových organizací v ČR

Klíčová slova

vícezdrojové financování, veřejné zdroje, soukromé zdroje

Cíle kapitoly

Cílem kapitoly je seznámit se zdroji financování neziskových organizací, objasnit členění finančních zdrojů a principy financování neziskového sektoru.

Výstupy z učení

- 8.1 definuje základní znaky jednotlivých podniků v rámci specifických ekonomik
- 8.2 popíše problémy jednotlivých typů specifických ekonomik
- 8.3 vysvětlí možné dopady ve vztahu podílu na celkové HDP typů specifických ekonomik
- 8.4 popíše a kvantifikuje hlavní cíle specifických ekonomik (zvláštnosti zemědělské výroby)
- 8.5 dekomponuje dopady opatření do jednotlivých oblastí specifických ekonomik
- 8.6 rozumí nápravným opatřením v oblastech specifických ekonomik

Abstrakt

Nevládní neziskové organizace jsou zvláštním typem právnických osob, které si sami zdroje nevytváří, ale získávají je na své projekty. U těchto organizací se aplikuje princip vícezdrojového financování. Finanční zdroje nevládních neziskových organizací by měly být dostatečně diverzifikovány, aby nebyly závislé pouze na jednom zdroji. Některé organizace jsou naprosto soběstačné a jsou schopny se zcela samofinancovat, zatímco jiné jsou odkázány na vnější zdroje. Nevládní neziskové organizace, které disponují značným majetkem, jsou schopny se ve větší míře samofinancovat než organizace, které takový majetek nemají. Zdroji peněz nevládních neziskových organizací jsou:

- a) Členské příspěvky – představují základní zdroj příjmů ve spolcích.
- b) Veřejné rozpočty – jsou rozhodujícím zdrojem financování nevládních neziskových organizací v sociální sféře. Peníze plynou do příjmů organizací přes nadace a nadační

fondy. Prostřednictvím státní dotační politiky poskytují prostředky obce, krajské úřady a ministerstva.

- c) Nadace a nadační fondy – smyslem je alokovat peněžní prostředky v podobě darů na veřejně prospěšné účely.
- d) Firemní dárcovství, firemní nadace, firemní nadační fondy – zřizovateli jsou společnosti s ručením omezeným nebo akciové společnosti.
- e) Individuální dárcovství – realizuje se prostřednictvím veřejných sbírek.
- f) Loterie a sázkové hry – udělení licence je podmíněno povinností odvádět část zisku na veřejně prospěšné účely.
- g) Doplnková hospodářská činnost – jde o vedlejší činnost vzájemně prospěšných organizací, přičemž u některých subjektů představují příjmy z této činnosti až 60 % veškerých příjmů.
- h) Dobrovolná práce členů – hodnota práce odvedená dobrovolníky několikanásobně převyšuje finanční rozpočet malých a středních neziskových organizací.

Neziskové organizace, které využívají a drží majetek, jsou ve výhodě, neboť jej mohou využívat i pro potřeby samofinancování. Zpravidla se jedná o kolektivní majetek, který z hlediska účtování není vlastním kapitálem, ale považuje se za majetek ve správě a účtuje se o něm tzv. fondově. Po skončení činnosti neziskové organizace by takový majetek měl i nadále zůstat v neziskové sféře. Zákon o obecně prospěšných společnostech ochranu takového majetku upravoval, zatímco ostatním neziskovým organizacím se doporučuje zakomponovat do svých stanov nebo statutů způsob ochrany majetku při jejich vzniku.

Studijní literatura

Povinná literatura

SYNEK, M. et al., 2015. *Podniková ekonomika*. 6. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-274-8. (s. 468-473)

Zdroje využité pro účely vysvětlení financování nevládních neziskových organizací:

ÚŘAD VLÁDY ČR. *Státní politika vůči nestátním neziskovým organizacím na léta 2015-2020* [online]. [cit. 15. 12. 2017]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/statni_politika.pdf. (s. 43-60)

BERGEROVÁ, M., 2013. *Řízení neziskových organizací* [online]. [cit. 15. 12. 2017]. Dostupné z: http://www.vosp.cz/wp-content/uploads/2013/11/Rizeni_NNO.pdf. (s. 81-104)

Kontrolní otázky

1. Jaké základní zdroje financování mohou neziskové organizace využívat?
2. V čem spočívá vícezdrojové financování neziskových organizací?
3. Jaké právní předpisy jsou stěžejní pro získávání dotací z veřejných rozpočtů?
4. Charakterizujte přímé zdroje financování neziskových organizací.
5. Uveďte důvody, proč veřejná správa neziskové organizace poskytováním dotací z veřejných rozpočtů podporuje?
6. Proč nepovažujeme finanční prostředky z rozpočtu EU za dotace poskytované ze státního rozpočtu?
7. Jaké jsou oblasti, na něž je zaměřen Program česko-švýcarské spolupráce?
8. Charakterizujte nepřímé zdroje financování neziskových organizací.
9. V jakých činnostech spočívají vlastní zdroje neziskových organizací?
10. V jakém financování spočívají zdroje od soukromých osob?

Zajímavosti z dané problematiky

Odkaz na webové stránky Vlády ČR obsahující prezentaci týkající se financování českého neziskového sektoru z veřejných rozpočtů (12. 5. 2014):
https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/prezentace_prouzova_pro_web.pdf

Příklad dobré nebo špatné praxe

Fundraisingový plán neziskových organizací

Problematika financování je pro všechny typy neziskových organizací společná, neboť získávání finančních prostředků je nezbytné pro jejich existenci. Vyhledávání finančních prostředků představuje nepřetržitý proces, bývá označován jako „fundraising“. Fundraising je pro neziskové organizace důležitý i z hlediska zajištění trvalé udržitelnosti a rozvoje, je založen na určitých zásadách a pravidlech, která však nelze aplikovat vždy bez výjimky, i z toho důvodu, že stejně jako člověk, tak i neziskové organizace jsou jedinečné a mají svá specifika, omezení a schopnosti.

Co vše by tedy měl fundraisingový plán neziskové organizace obsahovat, to záleží na specifických okolnostech každé neziskové organizace:

Základem je roční rozpočet, jenž zohledňuje plánované příjmy a výdaje na nadcházející kalendářní rok. Při sestavování této položky bere ekonom ohledy na zkušenosti z uplynulých let (u déle existujících neziskových organizací), přičemž je doplňuje o nové poznatky a skutečnosti.

Významnými výdajovými částmi rozpočtu jsou položky na mzdy (vč. daní, pojištění, apod.), nemateriálové položky (např. energie, provoz, apod.) a materiálové položky (např. pomůcky, vybavení, apod.).

Příjmové části rozpočtu jsou určovány ze zdrojů, na něž má nezisková organizace nárok ze zákona, z osvědčených zdrojů, a zdrojů nových, které musí fundraiser vyhledávat.

Rozpočet by měl být zpracován nejlépe do konce listopadu předcházejícího kalendářního roku, neboť většina dotačních a grantových výzev má uzávěrku pro podání žádosti již začátkem dalšího kalendářního roku.

Vývoj neziskové organizace a s tím související příjmovou a výdajovou složku rozpočtu neziskové organizace je vhodné pravidelně sledovat a inovovat dle aktuálních trendů.

Fundraisingový plán z dlouhodobého hlediska zahrnuje i oblast PR, tj. média, práci s dobrovolníky, propagační materiály, dárcovské kampaně, uzávěrky žádostí o dotace a granty, společenské akce, apod.

Při realizaci fundraisingového plánu je doporučováno využít metodu tzv. vícezdrojového financování, tedy využití finančních prostředků získaných z více různých zdrojů.

2.13 Aktuální otázky podnikatelského sektoru

Klíčová slova

kontrolní hlášení, elektronická evidence tržeb, jednotná měna

Cíle kapitoly

Cílem této kapitoly je seznámit studenty s aktuálními ekonomickými problémy, objasnit problematiku elektronické evidence tržeb, pochopit podstatu kontrolního hlášení a vysvětlit výhody a nevýhody vstupu České republiky do eurozóny.

Výstupy z učení

- 8.1 definuje základní znaky jednotlivých podniků v rámci specifických ekonomik
- 8.2 popíše problémy jednotlivých typů specifických ekonomik
- 8.3 vysvětlí možné dopady ve vztahu podílu na celkové HDP typů specifických ekonomik
- 8.4 popíše a kvantifikuje hlavní cíle specifických ekonomik (zvláštnosti zemědělské výroby)
- 8.5 dekomponuje dopady opatření do jednotlivých oblastí specifických ekonomik
- 8.6 rozumí nápravným opatřením v oblastech specifických ekonomik

Abstrakt

Aktuálně se podnikatelský sektor potýká s kontrolním hlášením, elektronickou evidencí tržeb a potencionálním dopadem zavedení eura. **Kontrolní hlášení** představuje specifické daňové tvrzení, které bylo do zákona č. 235/2004 Sb., zákon o dani z přidané hodnoty, včleněno zákonem č. 360/2014 Sb. Zavedení kontrolní hlášení je nástrojem boje proti daňovým únikům. Původně netransparentní odpočet DPH se zavedením kontrolního hlášení stal průhledným a zřetelným. Nekalá myšlenka podvodů s DPH se nejčastěji objevuje u karuselových podvodů, jejichž základním pilířem je netypické chování DPH, což je možnost vrácení daně v podobě odpočtu. Tento podvod se od jiných odlišuje zneužitím dočasného režimu DPH u přeshraničních obchodů, tj. daňovým zatížením až v místě dodání. Kontrolní hlášení představuje snahu finanční správy bojovat proti daňovým podvodům, tj. zvrátit neblahý vývoj inkasa DPH, a tím naplnit příjmovou stránku státního rozpočtu. Odpočet DPH

se může uskutečnit jen u zaevidovaných a doložených výdajů. Za splnění určitých podmínek stát subjektu část DPH vrátí, což je fakt, který má blízko od myšlenky vrácení DPH vyšší než byla ve skutečnosti odvedena. Pro boj s touto konstrukcí proto vzniklo kontrolní hlášení. Elektronická evidence tržeb (EET) je upravena zákonem č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, ve znění pozdějších předpisů. V některých oblastech podnikání v České republice se stalo dlouhodobé a systematické krácení daňových povinností považováno za běžnou záležitost. Podle Českého statistického úřadu nevykázané příjmy dosahují částky 170 mld. Kč ročně. EET představuje online registraci tržeb, kdy údaje o všech transakcích obchodníka jsou zaslány Finanční správě. Při zrealizování evidované tržby obchodník prostřednictvím vlastní elektronické pokladny odešle datovou zprávu o provedené transakci na server Finanční správy, kde budou informace o zaevidované tržbě uloženy a následně bude vygenerován unikátní kód. Poté může obchodník vytisknout účtenku s kódem a předat ji zákazníkovi. Zavedením eura je očekávána větší hospodářská stabilita a rovněž růst, protože jednotná měna poskytuje nové příležitosti, které vyplývají z integrace a rozsahu hospodářství, čímž je zajištěna větší efektivita jednotného evropského trhu. Hospodářského růstu mělo být docíleno zvýšením obchodu a investic nejen v rámci eurozóny, ale také celosvětově, protože silná jednotná měna má poskytnout nové příležitosti v hospodářství celosvětovém. Jedním z cílů, jež jsou zakotveny v řízení hospodářské a měnové unie, je ekonomická stabilita, která měla především podporovat hospodářský růst, zaměstnanost a prosperitu.

Studijní literatura

Povinná literatura

DUŠEK, J., 2017. *Elektronická evidence tržeb v přehledech*. 2. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-9662-3. (s. 19-35)

ČESKO, 2004. Zákon č. 235 ze dne 1. dubna 2004 o dani z přidané hodnoty. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 78. (s. 4946-5004)

Zdroje využité pro účely vysvětlení aktuálních problémů podnikatelské sféry:

FINANČNÍ SPRÁVA, 2016-2017. *Etržby* [online]. [cit. 25. 12. 2017]. Dostupné z: <http://www.etrzby.cz/>

FINANČNÍ SPRÁVA, 2016-2017. *Kontrolní hlášení DPH* [online]. [cit. 25. 12. 2017]. Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-pridane-hodnoty/kontrolni-hlaseni-DPH>

MINISTERSTVO FINANČÍ, 2007. *Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR* [online]. [cit. 25. 12. 2017]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/850-studie_vlivu_zavedeni_eura_v_cr_na_ekonomiku.pdf

Kontrolní otázky

1. Nahrazuje kontrolní hlášení řádné daňové přiznání k DPH či souhrnné hlášení?
2. Komu je kontrolní hlášení určeno?
3. Co je obsahem kontrolního hlášení?
4. Co zapříčinilo vznik kontrolního hlášení?
5. Charakterizujte EET.
6. Co je hlavním cílem EET?
7. Jaký typ nástroje EET představuje pro Finanční správu?
8. Jaká byla očekávání ve vývoji HDP před zavedením společné měny v eurozóně?
9. Jaký je skutečný vývoj HDP po zavedení společné měny v eurozóně?
10. Jaké skutečnosti zřejmě nejvíce ovlivnily stabilitu a důvěryhodnost eurozóny?

Zajímavosti z dané problematiky

Odkaz na webové stránky Finanční správy týkající se EET:
<http://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/eet>

Příklad dobré nebo špatné praxe

Dopady zavedení EET a jeho vliv na státní rozpočet České republiky

V červnu 2016 byla Ministerstvem financí spuštěna kampaň, v níž Ministerstvo financí uvádělo, že prostřednictvím EET bude za rok na daních vybráno o cca 18 mld. Kč více, než by tomu bylo bez existence EET. Těchto 18 mld. Kč navíc by představovalo finanční prostředky na vybavení 18 nemocnic nebo vybavení 140 škol a školek anebo vybudování 280 km modernizovaných železnic. Tyto předpoklady se však mezi odborníky i ministerstvem financí liší.

Český statistický úřad k vývoji salda v letech 2007 - 2016 uvádí, že v roce 2016 činily celkové příjmy státního rozpočtu částku 1 281,62 mld. Kč, celkové výdaje činily částku 1 219,84 mld. Kč a přebytek hospodaření činil částku 61,77 mld. Kč. Uvedený přebytek hospodaření dosáhl vůbec nejvyšší výše od vzniku samostatné České republiky. Významně se na tomto výsledku podepsal nejen výběr daní, ale také mimořádné příjmy z fondů

Evropské unie, posun české ekonomiky do kondice po globální finanční krizi a rovněž pokles nezaměstnanosti. Můžeme se proto domnívat, že vysoký přebytkový rozpočet po zavedení EET je pouhou shodou náhod mnoha faktorů, nikoliv že by se tak stalo pouhou zásluhou EET.

V následujících letech již odborníci přebytkový rozpočet neočekávají, neboť odezní příjmy z rozpočtů Evropské unie, a proto se spíše předpokládá, že se rozpočet navrátí do deficitu. Tomuto předpokladu odpovídají údaje Českého statistického úřadu z konce března 2017, kdy přebytek státního rozpočtu činil částku 4,68 mld. Kč. Pro porovnání - údaj ze stejného období předcházejícího roku - státní rozpočet vykazoval rekordní přebytek 43,6 mld. Kč. Příčinou tohoto rapidního propadu přebytku rozpočtu je zřejmě odliv finančních prostředků z fondů Evropské unie.

Jak vyplývá z odhadů Evropské unie, tak úniky na DPH se v České republice ročně pohybují kolem 80 mld. Kč. Předpokládá se, že inkaso DPH v roce 2017 bude pozitivně ovlivněno promítáním jednotlivých opatření zavedených v roce 2016, zejména zavedením kontrolního hlášení a EET, do níž se od prosince 2016 (první fáze) zapojili podnikatelé v oblastech stravovacích a ubytovacích služeb a od března 2017 (druhá fáze) maloobchod a velkoobchod. V tuto chvíli se dá pouze předpokládat, že vyšší inkasovaná DPH je způsobena zejména zavedením kontrolního hlášení, jehož prostřednictvím získala Finanční správa lepší přehled o všech plátcích DPH. Dle vyjádření Ministerstva financí se vliv EET na daňových příjmech doposud nestihl projevit.